

У Варонаўскім сельскім Савеце ведаюць, што рэклама — не толькі рухавік гандлю, а яшчэ і спосаб папоўніць бюджэт. Летась на размяшчэнні рэкламы на прыдарожных бібордах тут зарабілі каля 11 мільёнаў.

Мабільная сувязь за кароткі час змяніла жыццё. Асабліва гэта адчуваецца ў сельскай мясцовасці калі бачыш, як бабулька ў невялікай вёсачцы дастае з кішэні доўгай спадніцы «Нокію»...

Сёлетні сезон для беларускіх фрыстайлістаў аказаўся паспяховым. Але перамога Максіма Гусціка на этапе Кубка свету ў амерыканскім Дзір-Вэлі стаіць асобна.

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

«СТЫПЕНДЫІ ТРЭБА ДАЦЬ НАЙПЕРШ ПЕРСПЕКТЫЎНЫМ СПАРТСМЕНАМ»

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка 9 красавіка заслухаў даклад па пытаннях дзяржаўнай падтрымкі ў спорце. Віцэ-прэм'ер Анатоль Тозік, першы віцэ-прэзідэнт Нацыянальнага алімпійскага камітэта Ігар Рачкоўскі, міністр спорту і турызму Аляксандр Шамко і памочнік Прэзідэнта па пытаннях фізічнай культуры, спорту і развіцця турызму Максім Рыжанкоў далажылі кіраўніку дзяржавы аб праектах двух указаў, якія датычацца падтрымкі спартыўных арганізацый і стымулявання перспектывіўных спартсменаў.

«Мне здавалася, што мы на апошняй даволі шырокай нарадзе з удзелам спецыялістаў і кіраўнікоў спорту вызначылі накіонт дзяржаўнай падтрымкі, вызначылі крытэрыі, пры якіх умовах і ў якіх аб'ёмах мы будзем фінансаваць спартыўныя мерапрыемствы. Больш таго, «тройка» (міністр, першы віцэ-прэзідэнт НАК і памочнік) дакладвала мне аб тым, што па стыпендыях быццам бы таксама разабраліся. Але я не падпісаў гэтыя указы, не параіўшыся яшчэ раз. Яшчэ раз не звярнуўшыся да аналізу таго, што адбываецца ў нас у спорце», — адзначыў кіраўнік дзяржавы.

«Справа не ў тым, што мы камусьці баімся пераплаціць або каго-небудзь недаацаніць. Я ўсё ж хацеў бы вярнуцца і разгледзець гэтыя праекты указаў з пункту гледжання падтрымкі і асабліва выплаты стыпендыі па рэзультатах. Шчыра кажучы, я не хацеў бы нават вызначыць колькасць гэтых стыпендыі. Няхай гэта будзе 5 тысяч, а не 500 і не 250. Але калі няма адпаведнасці крытэрыям, якія мы выпрацуем, значыць, гэта будзе дзве стыпендыі. Гэта значыць, трэба вызначыцца, па якіх выніках, рэзультатах і каму мы будзем выдаваць гэты стыпендыю», — сказаў Прэзідэнт.

«Я супраць таго, каб выдаваць стыпендыю за перамогу, нават на Алімпійскіх гульнях. Перамог спартсмен на Алімпійскіх гульнях, давайце яму залпаім, ды мы і плацім нямаля. У нас ёсць і іншыя магчымасці. І алімпійцы, пераможцы і прызёры, гэтым заўсёды карыстаюцца. Мы бесплатна даём зямельны ўчастак, аказваем іншую падтрымку, спонсары робяць падарункі, ад аўтамабіляў да грашовых узнагароджанняў», — адзначыў Аляксандр Лукашэнка.

«Стыпендыю трэба плаціць толькі перспектывіўным спартсменам, якія заўтра пакажуць рэзультат і ў якіх (гэта будзе ў асноўным маладыя людзі), увогуле, грошай няма. Ім трэба даць гэты стыпендыю. Яна не павінна быць прамежнай, — лічыць кіраўнік дзяржавы. — Гэта будзе добрая дапамога, каб ён, перш за ўсё, выкарыстаў гэты грашовыя сродкі для свайго развіцця. Тады будзе толк».

«Што датычыцца падтрымкі клубу, нам трэба яшчэ раз да гэтага падыхіць, таму што ў гэты няпросты час нам бы не заняцца фінансаваннем структур, якія павінны зарабляць самі, і якія могуць зарабляць. Там людзі ініцыятыўныя, няхай зарабляюць. Таму што жыццё яны нябедна, і спартсмены, і асабліва клубныя чыноўнікі», — падкрэсліў Прэзідэнт. «Нядаўна мне далажылі інфармацыю наконт хакейнага «Дынама». Вы паглядзіце: правалілі поўнаасю сезон, а яны ўжо ў гэтым годзе сотні тысяч долараў (чыноўнікі і функцыянеры) атрымалі і кажучы, што ў іх усё нармальна. А мы цяпер ім будзем аказаваць нейкую дзяржаўную падтрымку...», — слухна заўважыў кіраўнік дзяржавы.

«Так, клубу трэба аказаваць падтрымку, але толькі на тую частку, якая накіравана спартсменам і для развіцця спорту. Вось гэта трэба яшчэ вычлічыць. Таму давайце з гэтых пазіцыі паглядзім на развіццё нашага спорту і пагаворым на тэму, як мы будзем яго падтрымліваць, у якіх аб'ёмах, каго, каб я мог падпісаць адпаведныя указы. Таму што час ідзе, ёсць шмат людзей, якія маюць патрэбу ў гэтай падтрымцы і на якіх дзяржава мае права разлічвацца», — сказаў Аляксандр Лукашэнка.

Як далажылі кіраўніку дзяржавы профільныя чыноўнікі, у прапанаваных праектах указаў сфармуляваны новыя падыходы, выпрацаваныя, у тым ліку, у выніках нарады ў студзені гэтага года.

Шэраг навацый датычацца матывавання клубу на самастойны заробак грашовых сродкаў для свайго развіцця. У гэтым плане стаіць задача да 2015 года планамерна знізіць нагрукі на бюджэт. Што датычыцца падтрымкі спартсменаў, то яна будзе ў першую чаргу арыентавана на перспектыву, а не аказавацца за нейкіх дасягненні ў мінулым.

Пасля некаторых дапрацовак у блэйшы час адпаведныя указы будучы падпісаны Прэзідэнтам Беларусі.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ЯК ЖЫВЕЦА ЁЎ ДОМЕ-ІНТЭРНАЦЕ ДЛЯ САСТАРЭЛЫХ І ІНВАЛІДАў?

У Міністэрстве працы і сацыяльнай абароны Беларусі пад эгідай газеты «Звязда» пройдзе «прамая тэлефонная лінія» па тэме «Новыя формы сацыяльнага абслугоўвання ў дамах-інтэрнатах для састарэлых і інвалідаў». На ўсё вашы пытанні адкажа **начальнік упраўлення сталежынных устаноў сацыяльнага абслугоўвання і капітальнага будаўніцтва Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Аляксандраўна ГАРБАЦЭВІЧ**. Тэлефонуйце **сёння з 11 да 12 гадзін па нумары (017) 222-49-25**. Адказы на найбольш актуальныя пытанні будучы апублікаваны ў газеце.

ВЕТРАЗІ НАТХНЕННЯ

Мадэлі паруснікаў, вырабленыя дзецьмі з гуртка «Стэндавы мадэлізм» Мазырскага цэнтру тэхнічнай творчасці дзецей і моладзі, бралі ўдзел у розных абласных і рэспубліканскіх выставах і конкурсах тэхнічнай творчасці. Па выніках работы за мінулы год выработы гурткаўцаў удастоены найвышэйшай узнагароды ў рэспубліканскім конкурсе. Усе гэтыя перамогі прыносяць дзецям пашану і павагу іх равеснікаў.

НА ЗДЫМКУ: юны выхаванец гуртка «Стэндавы мадэлізм» Коля БАРАНОЎСКІ.

У БЕЛАРУСІ З'ЯВІЦА ДРУГІ СПАДАРОЖНИК

Такім, верагодна, будзе працяг дзяржаўнай касмічнай праграмы, распачатай пасля запуску першага спадарожніка. Планы абумоўлены тым, што для пастанянага маніторынгу тэрыторый краіны аднаго касмічнага апарата не хапае. Зараз вядуцца перамовы па стварэнні групы спадарожнікаў (яе складуць два беларускія і тры расійскія апараты), якія будуць здабываць карысны інфармацыю ў касмічнай прасторы над Беларуссю. Пра гэта напярэдадні Сусветнага дня авіяцыі і касманautyкі журналістам расказалі прадстаўнікі НАН РБ на канферэнцыі, што адбылася ў Нацыянальным прэс-цэнтры.

Сёння беларускі касмічны апарат паспяхова выконвае пастаўлены перад ім заданні. Ён зрабіў вакол зямлі 3 990 віткоў, аднак з-за ўздзеяння атмасферы на вышыні 500 кіламетраў спадарожнік нязначна «прасеў». У гэтыя дні будзе адбывацца карэкцыя яго арбіты з удзелам ажно чатырох камандных пунктаў. У выніку аперацыі арбіта апарата «здымецца» на 3 кіламетры.

Галоўнае, чым займаецца беларускі касмічны апарат зараз, — фатаграфаванне зямной паверхні ў высокай якасці. Здабытая ім інфармацыя выкарыстоўваецца міністэрствамі абароны, адукацыі, а таксама картографамі і іншымі службамі. Напрыклад, цяпер праводзіцца фатаграфаванне поймаў Прыпяці ў сувязі з небяспэкай веснавых паводак. Гэтыя звесткі перадаюцца ў МНС.

Запуск спадарожніка даў штуршок развіццю цэлай сферы, звязанай з касмічнымі даследаваннямі. Беларускія прадпрыемствы ўжо атрымалі заказы на апаратуру, прычым на суму ў пяць разоў большую, чым каштаваў айчыны спадарожнік. Гэта выклікала тым, што беларускія распрацоўкі добра зарэкамендавалі сабе ў эксплуатацыі. У шэрагу ВНУ адкрылася падрыхтоўка па новых спецыяльнасцях менавіта для касмічных даследаванняў.

Таксама зараз разглядаецца пытанне аб далучэнні Беларусі да міжнароднай хартыі «Космас і буйныя катастрофы». Удзел у гэтай арганізацыі дазваляе максімальна хутка атрымліваць высакаякасныя здымкі зямной паверхні і аб'ектаў на ёй з амаль усіх спадарожнікаў, што ёсць у касмічнай прасторы, у выпадку ўзнікнення надзвычайных сітуацый.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.

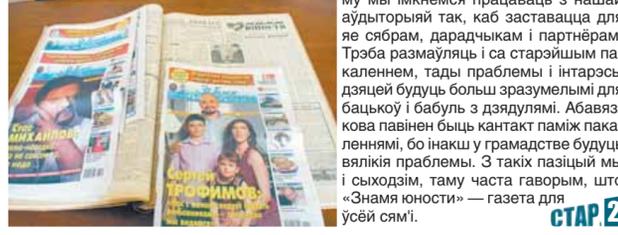
«Знамя юности» — моладзевая выданне, якое захоўвае традыцыі і разам з тым не страчвае сваіх пазіцыі ў кантэксце часу. Вось ужо на працягу не аднаго дзесяцігоддзя на сваіх старонках яно вядзе дыялог з чытацтвам на вечныя тэмы, абмяркоўвае злавядзёныя пытанні і адкрывае маладымі і таленавітымі. Пра тое, чым жыве газета сёння і ў чым скарэць яе запатрабаванасці, расказаў галоўны рэдактар «Знамяні» Яўген М'ялешка.

Медыяпрастора

«Трэба быць шчырым са сваім чытачом. І берагчы яго»

— На працягу 75 гадоў газеце ўдаецца адпавядаць патрабаванням часу. Як гэта атрымліваецца?

— Безумоўна, у кожнага пакалення свае інтарэсы і каштоўнасці. І, мабыць, калі б на працягу ўсіх гадоў у газеце не працавала моладзь, то было б складана зразумець, чым яна жыве. Але да нас заўсёды ідуць маладыя людзі: працуючы студэнты, выпускнікі не толькі Інстытута журналістыкі, але і філолагі, гісторыкі. Усе тыя, хто валодае словам ці імкнецца

му мы імкнёмся працаваць з нашай аўдыторыяй так, каб заставацца для яе сябрам, дарэчыкам і партнёрам. Трэба размаўляць і са старэйшым пакаленнем, тады праблемы і інтарэсы дзяцей будучы больш зразумелымі для бацькоў і бабўль з дзядулямі. Абавязкова павінны быць кантакт паміж пакаленнямі, бо інакш у грамадстве будучы вялікія праблемы. З такіх пазіцыі мы і сыходзім, таму часта гаворым, што «Знамя юности» — газета для ўсёй сямі.

Вікторыя АЗАРАНКА:

«РАБЛЮ ЎСЁ МАГЧЫМАЕ ДЛЯ ПАПУЛЯРЫЗАЦЫІ ТЭНІСА Ў НАШАЙ КРАІНЕ»

Лепшая беларуская тэнісістка Вікторыя Азаранка ў Мінску рэдкі гошць. Шчыльны графік выступленняў не дазваляе трыццаці ракетцы свету часцей бываць дома. Але абставіны склаліся так, што зараз Вікторыя ў Мінску, дзе рыхтуецца да наступных турніраў і проста бавіць час у акружэнні родных і блізкіх. «Звязда» не магла ўпусціць шанцу даведацца ў Вікторыю пра нядаўнюю траўму нагі, планы на грунтовае сезон і дабрачынны праект спартсменкі.

«ХАЧУ ТРЭНІРАВАЦЦА ДОМА!»

«Траўма нагі, з-за якой я знялася з турніру ў Індыян-Уэльсе і прапусціла спаборніцтвы ў Маямі і Мантэрэі, была вельмі нечаканай. Але зараз маё самаадчуванне значна лепшае. У тур планую вярнуцца ў пачатку мая на турніры ў Мадрыдзе. Спраўды, паўза атрымалася не такой ужо і доўгай. Якраз хопіць часу падрыхтавацца да грунту. Мінуй вясной я супрацоўнічала з французскай тэнісісткай Амелі Марэсма. Гэта быў вельмі карысны вопыт. Але ў гэтым сезоне мы з камандай вырашылі не эксперыментываць, будзем абыходзіцца сваімі сіламі.

■ Ведай нашых!

«НАВАТ КРОПЛЯ ВАДЫ ЁСЦЬ КАШТОЎНАСЦЬ...»

Пад эгідай Міжнароднага бюро Сусветнага паштовага саюза штогод праводзіцца моладзевы эпістальны конкурс, і штогод удзел у ім прымае Беларусь. Гэта значыць, што нашы хлопцы і дзяўчаты ва ўзросце да 15 гадоў, як і іх аднагодкі з усіх канцоў свету, пішучь лісты на заданую тэму. Сёлета, напрыклад, патрабавалася напісаць пісьмо аб тым, чаму вада з'яўляецца каштоўнай крыніцай.

Як і ў мінулыя гады, конкурс праводзіўся ў тры этапы: спачатку — на раённым узроўні, потым — на абласным... Днямі лісты-сачыненні, якія прайшлі гэты строгі адбор, абмяркоўвала жюры рэспубліканскае.

На разглед яго было прапанавана сем працаў — па адной ад кожнай вобласці і горада Мінска. Што прыёмна здзівіла, тры з іх былі на беларускай мове, а адна — нават у верш.

Вучні пісалі аб тым, што вада ёсць «невывярнае багацце, што без яе дапамогі немагчыма ні сабраць добры ўраджай, ні заняцца цеста для хлеба, ні пабудаваць дом, ні выткаць тканіну для кашулі», што яна — «пачатак усіх пачаткаў, што без яе не будзе жыцця». І пры гэтым — што ў свеце (паводле інфармацыі Сусветнай арганізацыі аховы здароўя) больш за два мільярды чалавек пакутуюць ад недахопу вады для піцця, што амаль мільярд людзей жыве, не ведаючы, што такое чыстая вада», а з-за хвароб, выкліканых бруднай, — кожны 20 секунд памірае дзіця... І таму вельмі трэба, каб людзі ведалі гэта, каб задумаліся і не забурджвалі рэкі і азёры, каб з навагай ставіліся да вады, якая цячэ з нашых краінаў, калі прымаем ванну альбо мыем посьц...

Аўтары лістоў называлі ваду вадзіцай, красуняй, сястрыцай — жывой, гаманлівай, стараннай, працавітай, плавучай... Яшчэ — крыніцай радасці і натхнення, любові і жыцця. Яны цытавалі Антуана дэ Сент-Экзюперы і Паўла Кэзля, яны распавядалі адрасатам пра нашу багатую — у тым ліку на ваду і свежае паветра — краіну, заклікалі усіх жыхароў Зямлі берачыся за здароўе і прыгажосць, бо толькі ў гэтым выпадку нам не будучь пагражаць ніякі экалагічныя беды і катастрофы...

Лісты, вядома, былі розныя. Адно ўражвалі сваёй паэтычнасцю, другія — абгрунтаванасцю, палётам фантазіі, трэція — непадробнай змяцянальнасцю і шчырасцю, умением фармуляваць свае думкі... Таму членам журы, у складзе якога былі не толькі супрацоўнікі рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белпошта», але і Нацыянальнага інстытута адукацыі, сродкаў масавай інфармацыі, прыйшліся нягледзячы на выніку — трэцяе месца ў XVII Беларускам моладзевым эпістальным конкурсе прысуджана пяцікласніку **Уладзіміру Кошкіну** (гімназія №2, г. Мінск), дзевяцікласніцы **Марыне Грыбоўскай** (СШ № 25, г. Бабруйск), васьмікласніцы **Лаліце Яблыквай** (гімназія №1, г. Брэст) і сямікласніцы **Вераніцы Арлоўскай** (дарэчы, менавіта яна, вучаніца Дзісенскай сярэдняй школы Мёрскага раёна, напісала ліст у вершак. Сярод радкоў — «Нават кропля вады ёсць каштоўнасць, бо жыццё нараджаецца ў ёй...»)

На другім месцы — лісты **Кацярыны Чудук**, вучаніцы сёмага класа Сноўскай АСШ Нясвіжскага раёна і **Ганны Матох**, вучаніцы васьмага класа гімназіі г. Жыткавічы.

І, нарэшце, найлепшым лістом, лістом, які будзе прадстаўляць нашу краіну на міжнародным узроўні, прызнана праца **Уладзіслава Руна**, вучня дзевятага класа гімназіі № 9 г. Гродна.

Хочацца спадзявацца, што гэтая праца атрымае такую ж высокую адзнаку і з боку Міжнароднага бюро Сусветнага паштовага саюза.

Што да пераможцаў на рэспубліканскім узроўні, то ўсіх іх (а таксама іх настаўнікаў беларускай і рускай мовы і літаратуры), чаюючы дыпламы-падзякі, а таксама прызы — ад рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства «Белпошта».

Валяціна **ДОУНАР**

АД ПАДТРЫМКІ «САЦЫЯЛКІ» ДА ГРАМАДСКАГА ПАРТНЁРСТВА

Сустрэча кіраўніка дзяржавы са старшынёй праўлення адкрытага акцыянернага таварыства «Банк развіцця» **Сяргея Румасам**, якая адбылася 8 красавіка, безумоўна, з'яўляецца крадзёй сімвалічнай і мае прамое дачыненне да будучыні сацыяльнай сферы ў нашай краіне. Прынятае рашэнне аб удзеле «Банка развіцця» ў фінансаванні праекта «Школьны аўтобус» важна не толькі само па сабе, як важкі ў маштабах Беларусі ўклад у развіццё сацыяльнай сферы ў ёсціцы. Больш важна тое, што гэты крок з'яўляецца цалкам канкрэтным знакам, прыкладам, які падае ад імя дзяржавы адна з самых прыбытковых бізнес-структур краіны ўсяму карпаратыўнаму сектару.

Гаворка на сустрэчы Аляксандра Лукашэнкі і Сяргея Румаса ішла менавіта ў такім ракурсе: па словах Прэзідэнта краіны, падтрымкай і рэалізацыяй сацыяльных праектаў павінна займацца кожная буйная камерцыйная арганізацыя краіны. І гэта невыпадкова. Бо ўцягванне карпаратыўнага сектара ў фінансаванне сацыяльных праграм і грамадскае развіццё з'яўляецца пануючай тэндэнцыяй ва ўсіх развітых краінах свету.

І справа тут зусім не толькі ў тым, што за падобную дзейнасць прадпрыемствам даюцца падатковыя пільготы і іншыя бонусы, або ў тым, што «дабрачыннасць» — гэта добра для іміджу». Удзел бізнесу ў грамадскім развіцці дыктуецца, перш за ўсё, новым разуменнем узаемазвязі паміж эканамікай і сацыяльнай сферай. Дакладней кажучы, разуменнем таго, што эканаміка і сацыяльная сфера — гэта толькі складнікі адной адзінай сістэмы, грамадства, і таму яны паасобку разглядацца не могуць.

Ці значыць гэта, што карпарацыі змяняюць дзяржаву як гарант сацыяльнай справядлівасці? Наўрад ці. Хутчэй, карпарацыі становяцца асноўнымі апэратарамі праграм сацыяльнага ўзгаўнення і развіцця, асноўнымі «донарамі», а дзяржава ўсталявае прыярытэтыя кірункі для такой дзейнасці, забяспечвае інфраструктуру і выкананне мінімальнага сацыяльнага стандарту і гэтак далей.

Вядома, Беларусь да такога ўзаемадзеяння карпарацыі, грамадства і дзяржавы

САМАЕ ВЫСОКАЕ ПРЫЗВАННЕ — БЫЦЬ ЧАЛАВЕКАМ

Саюз пісьменнікаў Саюзнай дзяржавы думае пра росквіт не толькі літаратуры

Учора ў Нацыянальным прэс-цэнтры прайшла прэс-канферэнцыя «Роля пісьменнікаў Беларусі і Расіі ў развіцці літаратуры Саюзнай дзяржавы і павышэнні ўзроўню супрацоўніцтва дзвюх краін», на якой беларускія пісьменнікі на чале з Мікалаем Чаргінцом, старшынёй Саюза пісьменнікаў Беларусі, паказвалі пра надзённыя для народаў дзвюх краін праблемы.

— Тэма, якая сёння абазначана, выклікае ў сучаснага пісьменніка шмат разваг. Тут можна гаварыць не толькі пра тое, якія прыгожыя ў Расіі і Беларусі баросы, ландшафты, прынамсі, у еўрапейскай частцы. Але і паразважаць пра тое, што такое сяброўства і супрацоўніцтва, — **мяркуе Мікалай ЧАРГІНЕЦ**. — Сёння жыццё прымушае пісьменніка цікавіцца ўсімі кірункамі палітычнай, эканамічнай і сацыяльнай сферы. Стасункі паміж Беларуссю і Расіяй вельмі ўзаемазалежныя. Расіі вельмі патрэбны нашыя трактары. 80% трактароў, якія прадаюцца на экспарт, ідуць у Расію. Нашы МАЗы вельмі запатрабаваны там, таму што выйграюць па частцы перавозкі грузаў па перасечанай мясцовасці. Нашы БелАЗы ў свеце заававалі амаль 38% рынку — гэта вельмі прыемна для такой невялікай краіны, як наша. Вядома, і Беларусь атрымае ад Расіі 100% газу, 93% нафты. Мы атрымліваем нават камплектуючыя і аўтамабілі, і вельмі шмат працоўных месцаў у Расіі... І сучасны пісьменнік, безумоўна, павінен гэта ведаць, разважаць і шукаць адказ на пытанне, якое, напэўна, хвалюе кожнага чалавека: а што можна зрабіць, каб наш народ жыў лепш? Што можна атрымаць ад стасунку і сяброўства з Расіяй, каб эканамічны стан не толькі нашай краіны, але і кожнай зямлі, стаў лепшым? І гэты развагі прыводзяць да таго, што апошнім часам у нас з'яўляюцца творы, якія раскажваюць не толькі пра любоў, каханне, чалавечыя перажыванні выключна ўнутранага характару, але і развагі пра тое, што нам

трэба рабіць у маштабе дзвюх краін, каб нашы людзі маглі годна жыць. Для таго, каб супрацоўніцтва ў галіне літаратуры, якая, безумоўна, уплывае на ўсе астатнія сферы жыцця, было больш плённым, і быў створаны Саюз пісьменнікаў Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі, у якім, па словах Мікалая Чаргінца, ужо заявілі пра сябе расійскія аўтары Яўген Шышкін, Юрый Казлоў, Валяцін Расцін, Станіслаў Куняеў, Генадзь Іванюк і беларускія Андрэй Федарэнка і Валяціна Кадзетава.

Раўнавагу паміж беларускімі і рускімі аўтарамі дапамагла ўсталяваць **паэтэза, галоўны рэдактар газеты «Літаратура і мастацтва» Тацяна СІВЕЦ**:

— У нас шмат цікавых аўтараў, варта толькі чытаць: Алена Брава, Наталія Касцючэнка, Уладзімір Сцяпан, Сяргей Трахімчук... І наогул вельмі шмільным з'яўляецца супрацоўніцтва па распаўсюджванні нашых літаратур. Вось акурат днямі ў Мінск прыязджае дэлегацыя расійскіх пісьменнікаў. Сярод іх — галоўны рэдактар часопіса «Сібірскіе огни» Уладзімір Бярэзеў. У гэтым часопісе друкаецца шмат беларускіх аўтараў. І менавіта гэты часопіс адкрыў расійскаму чытачу Алену Брава. Аляксандр Казінец, першы намеснік галоўнага рэдактара часопіса «Наш современник», з якім беларускі часопіс «Нёман» абмяняваецца літаратурай: «Нёман» раз на год у спецуменнаму прадстаўляе расійскіх аўтараў, а «Наш современник» — беларускіх творцаў, абраных беларускім бокам. Сёлета гэтыя матэрыялы будуць у ліпеніскім нумары. Таксама быў пісьменнік Алесь Кажадуб, які з'яўляецца намеснікам галоўнага рэдактара «Літэратурной газеты» і ў якога наўдана выйшла кніжка ў нашым Выдавецкім доме «Звязда».

Пісаць пра побытавае і надзённае, улічваць асакалінасці сучаснага жыцця, трактары, аграгарадкі і тое, як літаратура можа дапамагчы павысіць узровень супрацоўніцтва дзвюх краін, не натхняе Міка-

лая Чаргінца на думку, што так літаратура з мастацтва можа ператварыцца ў абслуговую, уключную галіну. Наадварт, мяркуе пісьменнік, уключны ў Кнігу рэкордаў Гінса за самую вялікую колькасць выддзёных твораў: — Не, я так не думаю. Калі, напрыклад, у навуцы не будуць займацца дробнымі даследаваннямі, то не будзе развівацца і фундаментальная навука. Без дробных адкрыццяў навука не будзе. Так і ў літаратуры, — тлумачыць Мікалай ЧАРГІНЕЦ. — Вядома, пісьменнік усё-ткі павінен думаць па слоў, пра развіццё гэтага слова. І літаратура ж складаецца з разваг, часцей за ўсё. Скажам, тыя кнігі, якія напісаны пра Вялікую Айчынную вайну, у большасці сваёй заклікаюць да таго, каб не было больш такіх войнаў. Бо гэта трагедыя. Той жа Васіль Быкаў, адлюстроўваючы акупую праўду, паказваў, наколькі чалавеку не ўласціва забіваць...

На каментарыі пра вопыт савецкай літаратуры, у якой ад некаторых песняроў пацудоўна сёння засталіся хіба што прывічаны, якія не ведае сучасная моладзь, Мікалай Іванавіч парыруе:

— Усё правільна. Ведаюць многіх пісьменнікаў, якія ўздзімаюць, скажам, тэму аднаполых шлюбав. Але пройдзе час, і пра іх забудуць. Безумоўна, літаратура тая лепшая, якая застаецца ў гісторыі. А гісторыя сама ўмеа адкідаваць непатрэбнае. Я заклікаю да таго, што пісьменнік павінен разнапланавана мысліць. Хіба можна нешта напісаць, не ведаючы, што ў нашай сучаснасці ёсць, што ў нас за людзі? Я гэта да таго, што трэба разбірацца. Вядома, літаратура павінна дапамагаць і розным прафесіям. Вы паглядзіце, як чалавек ажывае, калі раптам паказваюць фільм пра яго прафесію. А калі паглядзець глыбей? Дык гэта, у прынцыпе, расказ пра чалавека. І кім бы ён ні быў, дзе б ні працаваў, ёсць самае высокае прызнанне — чалавек.

Зоя **СВЕТЛАЯ**.

«РАБЛЮ УСЁ МАГЧЫМАЕ ДЛЯ ПАПУЛЯРЫЗАЦЫІ ТЭНІСА ў НАШАЙ КРАІНЕ»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) Што датычыцца маёй падтрымкі ў Мінску, то тут не вельмі добрыя ўмовы для трэніровак: трэнажорная зала не адпавядае неабходным стандартам, якасных жа грунтавых кортаў проста няма. Тым не менш я бачу станоўчую тэндэнцыю: грошы на развіццё інфраструктуры выдзяляюцца, колькасць тэнісных пляцовак павялічваецца, але і работы яшчэ вельмі шмат. Не магу дачакацца, калі завершыцца будаўніцтва новага комплексу каля Палаца тэніса, каб паглядзець што з гэтага атрымаецца. Ведаецца, вельмі хочацца мець дома добрую трэніровачную базу, дзе я б маглі якасна рыхтавацца да турніраў... не на раз'язджаць па свеце ў пошуках неабходных умоў».

СЭРЦА, ЯКОЕ МАРЫЦЬ «Ведаю, што дабрачынны матч з Каралін Вазняцік ў 2010 годзе выклікаў шырокі інтарс ў беларускай публіцы. Нам летася я планавала арганізаваць у Мінску падобны матч з кніма-небудзь з топавых тэнісістаў. Але тут у знім шэраг цяжкасці, якія так і не атрымалася пераадолець. Мабыць, у хуткім часе гэта ўрэшце стане магчымым. Прынамсі, я імкнуся рабіць усё для таго, каб папулярнасць тэніса ў Беларусі павялічалася, каб яшчэ большага колькасць дзяцей пачынала займацца гэтым відам спорту. А пакуль планую займацца развіццём свайго дабрачыннага фонду «Dreaming heart foundation», які будзе

дапамагаць хворым дзеткам ажыццяўляць іх мары. Фонд ужо створаны, але пакуль не пачаў працаваць. Таксама стараюся дапамагаць дзвюм перспектывным тэнісістам Ульяне і Кацярыне Грыб, з якімі пазнаёмілася падчас леташняга майстар-класа. Дарэчы, Ульяна зусім нядаўна вельмі добра выступіла на прэстыжным турніры, які праходзіў у Мінску. Я прысутнічала на матчах, падтрымлівала яе. Вельмі рада, што ў мяне ёсць шанец назіраць за станаўленнем гэтай дзяўчынкі».

ЖОРСТКІЯ ПРАВІЛЫ

«Сёлета ў мяне сапраўды не атрымалася выступіць з камандай у Кубку федэрацыі. Збольшага гэта была вымушаная мера. Міжнародная тэнісная федэрацыя ўвела новыя, вельмі жорсткія правілы адбору на Алімпіяды, з якімі не згодны многія тэнісісты. З імі нават не паравіліся, проста паставілі перад фактам — а гэта няправільна. Цяпер будзем чакаць наступнага года, каб паглядзець, зменіцца сітуацыя ці не. Нам бы хацелася, каб Федэрацыя вярнула ранейшыя правілы. Што датычыцца перспектыв беларускіх жаночай каманды, я ўпэўнена, што нам па сілах змагацца з лепшымі зборнымі тэмаі. Ёсць не толькі я, але і вопытны гулец Волга Гаварцова, якая здольна паказваць тэніс высокага ўзроўню. Ведаю, што паступова падключача маладыя перспектывныя дзяўчаты, якія ўжо маюць на сваім ліку перамогі ў афіцыйных матчах за краіну».

Фота: Павел БУКІН

САПРАЎДНАЯ ВІКА... ЯКАЯ ЯНА?

«Мне часта задаюць пытанне, ці змянілася я і маё асроддзе пасля таго, як я стала топ-тэнісісткай. Я магу колькі заўгодна даказаваць, што я такія ж, як і раней, піль—дзецца гадоў таму. Але толькі мае блізкія ведаюць мяне сапраўднаму. Не скажу, што я закрыты чалавек, проста мне патрэбны час, каб пачаць дзяўчаць новымі людзьмі. Ведаецца, нядаўна пачула ад аднаго журналіста, што ў мяне няма пачуцця гумару. Вось гэта мяне сапраўды рассмяшыла. Бо адразу зразумела, што гэты

чалавек зусім не ўяўляе, што я за асоба. Мае бацькі, сябры, заўзятары ведаюць, што я вельмі вясёлая дзяўчына, якая любіць жартаваць. Разам з тым, я разумею, што да маіх выказванняў прыслухоўваюцца вялікая колькасць людзей, таму сачу за тым, што пішу ў сацыяльных сетках. Напрыклад, у адрозненне ад звычайнага чалавека, не магу дазволіць сабе напісаць у твітары нейкае глупства, хаця часам так хочацца (*смяецца*). А яшчэ больш за ўсё на свеце люблю рабіць падарункі. Калі мне штосьці трэба, я іду і купляю. А воль рыхтаваць сюрпрызы для любімых людзей маю старанна і доўга».

Дарына **ЗАПОЛЬСКАЯ**.

«ТРЭБА БЫЦЬ ШЧЫРЫМ СА СВАІМ ЧЫТАЧОМ...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.) — *Якую ролю сёння адыгрывае газета сярод іншых СМІ?* — «Знамя юности» — гэта буйнейшае дзяржаўнае выдання для моладзі. І як штодзённік, які выходзіць на сарака палосах — адзінае. Наклад нашай друкаванай версіі — амаль 40 тысяч экзэмпляраў. Калі верыць статыстыцы, адзін экзэмпляр выдання чытае як мінімум чатыры чалавекі, значыць агульная аўдыторыя атрымліваецца немалая. Яшчэ мы маем інтэрнэт-версію, дзе намі цікавіцца каля 100 тысяч чалавек за месяц. Аўдыторыя значная не толькі па беларускіх мерках, бо ў той жа Расіі, калі выданне мае такія наклад і аўдыторыю, яно лічыцца буйным. Акрамя гэтага, «Знамя юности» — гэта брэнд. І наша задача — зберагчы яго і перадаваць ад пакаленняў».

Тыя формы камунікацыі, якія існуюць сёння, будуць зусёды. І ў газеты будзе дастаткова прыхільнікаў, каб мы маглі жыць, а не выжываць. Чытач можа змяняцца, але мода на «Знамянку» застаецца.

ня да пакалення, як гэта рабілася ў да нас, таму што брэнд з'яўляецца асновай культуры і грамадства. У нас ёсць свае нліцы, і мы працуем у ёй. Мы не папулярнызуюм газету сярод тых, хто наогул не чытае, бо гэта не мае сэнсу. Вясілікі павінны быць адпаведнымі вынікі. А для чытача, які хоча развівацца, мы робім усё магчымае, каб ён мог атрымаць якасную і карысную інфармацыю, якая яго зацікавіць.

— *Хто тыя людзі, якія цяпер ствараюць «Знамя юности»?* — У нас дастаткова малады калектыв. Пры гэтым мы не адмаўляем ад супрацоўнікаў са стажам. Таму так, напрыклад, працаваць карэктарам, стылістычным рэдактарам без вопыту складана. У нас такія работнікі — прафесіяналы, якія прысвечаны справе жыццё. Мы ім давярэам, моладзь іх паважае і прыслухоўваецца да парад. І гэта зноў жа сувязь пакаленняў. Журналісты ж у нас у асноўным маладыя людзі. Мы працуем са студэнтамі: пачынаючы з другога курса, яны

супрацоўнічаюць з намі пазаштатна ці на палову стаўкі, а па заканчэнні ўніверсітэта прыходзяць паўнацэннымі спецыялістамі. Пэўная праблема ёсць у тым, што сёння на факультэце журналістыкі мала хлопцаў. Прычыны ў гэтага могуць быць розныя, але факт застаецца фактам. Разам з тым дзяўчаты больш адказныя. Калі гаварыць уласна пра творчасць, мы таксама шмат працуем з маладымі аўтарамі. «Знамя юности» на працягу ўсёй сваёй гісторыі была кузніцай кадраў, праз біяграфіі многіх журналістаў, пісьменнікаў, паэтаў, дзенаў культуры і мастацтва газета праходзіць чырвонай ніткай. У прыватнасці, у нас ёсць рубрыка «Літгасціўня», дзе публікуем маладыя паэты. Словам, мы былі і застаемся стартвай пляцоўкай для творчага станаўлення і развіцця маладых.

— *Ці патрэна моладзевай прэсе падтрымка і з боку каго ў першую чаргу?* — Найперш нас падтрымлівае чытач. Мы кантактуем з ім і імкнемся змяняцца. Просім, а часам і патрабуем ад яго падказак там, што робіцца не так. І зваротная рэакцыя ёсць. Як вынік — рост накладу. Я тэку, падтрымка аўдыторыі — гэта аснова. Мы не ставім сабе задачы пастаянна павялічваць тыраж. Зыходзячы з таго, што мы назіраем рост, можна лічыць, — сёння мы дасягнулі балансу паміж якасцю і колькасцю. Дапамагае таксама і вопыт іншых выданняў. Я сам чытаю і прашу супрацоўнікаў уважліва назіраць як за беларускім, так і замежным прэсай, бо гэта дазваляе параўнаць і павучыцца. Пра дзяржаву я не кажу: яна не пакідала нас і ў цяжкія часы, падтрымлівала і цяпер. Пытаньні і праблем хапае заўсёды, але мы вытрымаем любыя перыпетыі, бо наш калектыв — гэта каманда.

Найперш нас падтрымлівае чытач. Мы кантактуем з ім і імкнемся змяняцца. Просім, а часам і патрабуем ад яго падказак там, што робіцца не так. І зваротная рэакцыя ёсць.

— *Ці можа газета канкураваць з электроннымі СМІ?* — Я лічу, што ў нас надарны сайт. Зараз працуем над тым, каб з'явілася мабільная версія газеты. Падкрэсліваю — газеты. Я не разглядаю інтэрнэт як канкурэнта, які здольны паўплываць на папулярнасць выдання і змяненне яго накладу, бо заўсёды будуць людзі, якія захочуць купіць газету ў друкаваным выглядзе. Інтэрнэт проста дае нам магчымасці пашыраць сваю аўдыторыю. Тыя формы камунікацыі, якія існуюць сёння, будуць заўсёды. І ў газеты будзе дастаткова прыхільнікаў, каб мы маглі жыць, а не выжываць. Чытач можа змяняцца, але мода на «Знамянку» застаецца.

— *Каб быць надалей запатрабаваным выданням, трэба наперш...*

— Быць шчырым са сваім чытачом. Важна разумець, што ён сёння — вельмі своеасаблівы сегмент грамадства. Яго трэба берачы. Пры гэтым газета павінна быць эмацыянальнай. Часткова мы ўжо прыйшлі да гэтага, але яшчэ не ў той ступені, як хацелася б. Інфарматыўнасць і эмацыянальнасць на газетных старонках павінны быць адзіным цэлым. І важна, каб якасць і кошт таксама былі супастаўна.

Алена **ДРАПКО**.

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

НАВІНЫ

ПАДЗЕІ

ФАКТЫ

ПА ВЯЛІКІМ ШЛЯХУ КНІГІ

Прадстаўніча беларуская дэлегацыя на чале з першым намеснікам міністра інфармацыі краіны Ліліяй Аніч прадстаўляе кніжную галіну нашай краіны на выставе-кірмашы ў Алматы.

У Беларусі і Казахстане — трывалыя партнёрска адносіны ў многіх галінах дзейнасці. І — у асяродку кніжных выдавецтваў і СМІ. Таму і на VII Міжнароднай кніжнай і паліграфічнай выставе-кірмашы «Па Вялікім Шаўковым шляху» стэнд, экспаненты Беларусі, несумненна, прыцягнуць увагу.

— Мы збіраемся прадставіць кніжны праект «Сугучча сэрцаў» — серыю кніг, над якой працуе Выдавецкі дом «Звязда», — у размове з карэспандэнтам «Звязды» зазначыла Лілія Аніч, — і ў якім будуць прадстаўлены нацыянальныя літаратуры краін — удзельніцы СНД. Першая кніга ўжо ўбачыла свет. У Алматы госці выставы зможуць пазнаёміцца з электроннай прэзентацыяй кнігі, прысвечанай Казахстану. Анталогіі перакладаў паэзіі свету «Лучнасць» і «Вятрочаскія сэрцаў» — серыю кніг, над якой працуе Выдавецкі дом «Звязда», — у размове з карэспандэнтам «Звязды» зазначыла Лілія Аніч, — і ў якім будуць прадстаўлены нацыянальныя літаратуры краін — удзельніцы СНД. Першая кніга ўжо ўбачыла свет. У Алматы госці выставы зможуць пазнаёміцца з электроннай прэзентацыяй кнігі, прысвечанай Казахстану. Анталогіі перакладаў паэзіі свету «Лучнасць» і «Вятрочаскія сэрцаў» — серыю кніг, над якой працуе Выдавецкі дом «Звязда», — у размове з карэспандэнтам «Звязды» зазначыла Лілія Аніч, — і ў якім будуць прадстаўлены нацыянальныя літаратуры краін — удзельніцы СНД. Першая кніга ўжо ўбачыла свет. У Алматы госці выставы зможуць пазнаёміцца з электроннай прэзентацыяй кнігі, прысвечанай Казахстану. Анталогіі перакладаў паэзіі свету «Лучнасць» і «Вятрочаскія сэрцаў» — серыю кніг, над якой працуе Выдавецкі дом «Звязда», — у размове з карэспандэнтам «Звязды» зазначыла Лілія Аніч, — і ў якім будуць прадстаўлены нацыянальныя літаратуры краін — удзельніцы СНД. Першая кніга ўжо ўбачыла свет. У Алматы госці выставы зможуць пазнаёміцца з электроннай прэзентацыяй кнігі, прысвечанай Казахстану. Анталогіі перакладаў паэзіі свету «Лучнасць» і «Вятрочаскія сэрцаў» — серыю кніг, над якой працуе Выдавецкі дом «Звязда», — у размове з карэспандэнтам «Звязды» зазначыла Лілія Аніч, — і ў якім будуць прадстаўлены нацыянальныя літаратуры краін — удзельніцы СНД. Першая кніга ўжо ўбачыла свет. У Алматы госці выставы зможуць пазнаёміцца з электроннай прэзентацыяй кнігі, прысвечанай Казахстану. Анталогіі перакладаў паэзіі свету «Лучнасць» і «Вятрочаскія сэрцаў» — серыю кніг, над якой працуе Выдавецкі дом «Звязда», — у размове з карэспандэнтам «Звязды» зазначыла Лілія Аніч, — і ў якім будуць прадстаўлены нацыянальныя літаратуры краін — удзельніцы СНД. Першая кніга ўжо ўбачыла свет. У Алматы госці выставы зможуць пазнаёміцца з электроннай прэзентацыяй кнігі, прысвечанай Казахстану. Анталогіі перакладаў паэзіі свету «Лучнасць» і «Вятрочаскія сэрцаў» — серыю кніг, над якой працуе Выдавецкі дом «Звязда», — у размове з карэспандэнтам «Звязды»

ДВА АСНОЎНЫЯ ІНСТРУМЕНТЫ

Старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу па міжнародных справах і нацыянальнай бяспецы Уладзімір Сянько сустраўся са старшынямі пасляковых і сельскіх Саветаў дэпутатаў. Падчас мерапрыемства, якое прайшло ў Інстытуце дзяржаўнай службы Акадэміі кіравання пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусь, Уладзімір Сянько раскажаў пра асноўныя кірункі дзейнасці камісіі, якую ўзначальвае.

— Энергічныя і прадуманыя міжнародныя кантакты па парламенцкай лініі могуць і павінны даваць вялікую практычную аздачу і па прасоўванні нашых тавараў, і па інвестыцыях, і па ўмацаванні іміджу Беларусі, — канстатаваў Уладзімір Сянько. — Таму першачарговая задача і Савета Рэспублікі, і Палаты прадстаўнікоў зрабіць усё магчымае для стварэння лепшых знешнепалітычных умоў для абароны нацыянальных інтарэсаў. І для гэтага мы выкарыстоўваем свае асноўныя інструменты — законатворчасць і актыўную міжнародную дзейнасць.

Пастаяннай камісіі за перыяд чацвёртага склікан-

ня разгледжана 214 законапраектаў, з іх 183 — аб ратыфікацыі міжнародных дагавораў. Намаганні перш за ўсё накіраваны на барацьбу з асноўнымі глабальнымі выклікамі і пагрозамі сучаснага грамадства. Гэта арганізаваная злачыннасць, наркатрафік, гандаль людзьмі, карупцыя і іншае. Шмат зроблена па ўдасканаленні прававога рэгулявання знешняй працоўнай міграцыі і супрацьдзеянню гандлем людзьмі. У прыватнасці, рэгламентаваны парадок міжнароднага ўсынаўлення, дзейнасць турыстычных, шлюбных і мадэльных агенцтваў. Вядзецца актыўная работа па далейшым удасканаленні антыкарупцыйнага заканадаўства.

Асноўнымі складнікамі міжнароднага супрацоўніцтва застаюцца двухбаковы і шматбаковы фармат. Асаблівае значэнне надаецца развіццю беларуска-расійскіх адносін. Як адзначыў Уладзімір Сянько, дасягнуты істотны прагрэс ва ўніфікацыі нацыянальных заканадаўстваў дзвюх краін, забеспячэнні і каардынацыі дзейнасці ў знешняй палітыцы, абароне і бяспецы.

— Мы працягваем умацоўваць міжпарламенцкае будаўніцтва. Наша задача — разам з абласнымі Саветамі дэпутатаў унесці істотны ўклад у наладжанне прамых міжрэгіянальных сувязяў, — падкрэсліў старшыня камісіі.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

Пятніца ў Ірыны Емяльяненкі — дзень прыборкі.

У кожнага з нас ёсць сваё прафесійнае выгаранне — чалавек адчувае, што не можа аддавацца рабоце гэтак жа, як і раней, усведмяе неэфэктыўнасць і недастатковасць сваіх дасягненняў, губляецца цікавасць... Але ёсць такія прафесіі, дзе выгаранне раўназначнае здрав'ю. Маю на ўвазе работнікаў Стаўбіоўскага тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва, якія каля дваццаці гадоў займаюцца цяжкай, але ўдзячнай працай.

Калі падапечныя доўга не адчыняюць дзверы — гэта нагода для хвалевання.

Ірына ЕМЯЛЯНЕНКА працуе сацыяльным работнікам сямнаццаці гадоў, Жанна РАЙСКАЯ — шаснаццаці. Абедзве жанчыны маюць педагагічную адукацыю. Абедзве прыйшлі ў сацыяльную службу выпадкова. Абедзве кожны дзень «набгаюць» па Стоўбцах кіламетраў пятнаццаці. І абедзве

НЯМА ЧАСУ ДЛЯ «ВЫГАРАННЯ»

У адзін голас сцвярджаюць: падапечныя сталі сваякамі. Кажуць, што, бывае, сядзяць дома, а ў думках: «Як там мае бабулі?».

Праца ў іх «з дня ў дзень», ды і ў выхадныя шчыруюць, калі трэба. Прынесці дроў ды вады, збегачы ў аптэку ды ў краму, выпісаць любімую газету і аплаціць камунальныя паслугі, а галоўнае — паразмаўляць. Часта ж пажылым не хапае менавіта размоў і прастай увагі.

Пятніца для сацыяльных работнікаў са Стоўбцаў — дзень прыборкі. Усё ў хуткім тэмпе, «бягом», каб паспець падрыхтаваць хаты і кватэры да выхадных. Яшчэ колькі дзён — і пачнецца генеральнае мыццё вокнаў, выбіванне дываноў, вешанне новых фіранак... Пакуль — «зацішная» праца, якую магчыма, на першы погляд і не відаць. Але ж яна так патрэбна адзінокім людзям.

Марына БЕГУНКОВА, фота аўтара.

Жанна РАЙСКАЯ з Ганнай Дзмітрыеўнай разам больш за пятнаццаці гадоў.

ЁСЦЬ ПЫТАННЕ!

Па шляху найменшага супраціўлення

Чаму «Вясёлюю сямейку» падключылі да старой каналізацыі?

У рэдакцыю звярнулася жыхарка вёскі Новы Двор Мінскага раёна Вольга Шыманская. Справа ў тым, што побач з яе ўчасткам знаходзіцца каналізацыйны калодзеж (люк). Ён пастаянна перапаўняецца адходамі. Бруд пераліваецца цераз край, утварае смярдзучыя лужыны і ручайкі, якія сцякаюць у раку Свіслач.

Дом Вольгі Барысайны месціцца на вуліцы Цэнтральнай, якая ідзе ўздоўж Свіслачы. Паміж вуліцай і ракой — маляўнічы куток з разгалістымі дрэвамі. Калісьці гэта было любімае месца адпачывання жыхароў. На беразе ракі любіла збірацца і моладзь, і маладыя маці з дзецьмі.

— А цяпер гэтае месца пераўтварылася ў прыбральню, хто ж тут захоча адпачываць? З праблемай мы сутыкнуліся гадоў дваццаць таму. Куды толькі не звярталіся па дапамогу! Прыязджалі да нас спецыялісты з розных ведамстваў, арганізацый. Усе згаджаюцца: так, праблема ёсць, трэба яе рашаць, але на гэтым справе і заканчваецца, — скардзіцца мая суразмоўца.

Каналізацыю ў Новым Двары правёў у 60-я гады мінулага стагоддзя саўгас «Рассвет» (цяпер — Аграфірма Рассвет). На той час у вёсцы сталі звычайна аднапавярховыя прыватныя дамы. Магутнасць каналізацыйнай сістэмы якраз і была разлічана на іх: трубы дыяметра арыентавана 150 міліметраў спраўляліся з нагруквай і безадмоўна служылі людзям. Праблемы пачаліся тады, калі на супрацьлеглым баку вуліцы пабудавалі два чатырохпавярховыя дамы.

— Пры іх узвядзенні пайшлі па шляху найменшага супраціўлення — сістэму водаадвядзення проста «ўрэзалі» ў існуючую сетку, каб зменшыць кошт будаўніцтва, — уступае ў размову староста вёскі Валянціна Ягудзіна.

Па словах Валянціны Уладзіміраўны, сітуацыя яшчэ больш ускладнілася, калі ў населеным пункце ўзьялі «Вясёлюю сямейку». Менавіта так называюць мясцовыя жыхары тры 60-кватэрныя 5-павярховыя жылыя дамы — па аднайменнай назве жыллёва-будаўнічага кааператыва. І зноў каналізацыйную сістэму падключылі да старой з дапамогай «трохсоткі» — трубы дыяметрам 250-300 міліметраў. Два пяціпавярховыя ўжо

заселены, на чарзе трэці. Насельнікі вуліцы Цэнтральнай з жахам думалі пра часы, калі і ў трэцім з'явіцца навабелы. Ужо цяпер каналізацыйныя адходы затапляюць падвалы ў дамах №9 і №11. Надаўна камунальнікі адпампавалі нечыстоты, якія даходзілі да першай прыступкі.

— Але гэта не выйсець з сітуацыі, пройдзе час — і падвальнае памяшканне зноў затопіць, — абуралася жыхарка. — Трэба шукаць першачарговую: чаму каналізацыя не спраўляецца з нагруквай, правесці дэтальнае абследаванне сетак. Магчыма, за 60 гадоў яны падвергіліся карозіі, на іх з'явіліся трэшчыны, прасеў грунт.

Ды усё ж большасць насельнікаў схіляецца да думкі, што прычына «выкід» нечыстот — у падключэнні новабудуоўля да дзеючай сістэмы.

Усяго ж у Новым Двары сем каналізацыйных калодзежаў, якія «працякаюць» і забруджваюць навакольнае асяроддзе. Самае жхлівае, што чатыры з іх знаходзяцца побач з гульнявымі пляцоўкамі дзіцячага садка.

— Пастаянна тэлефаную ў дыспетчарскую службу КУП ЖКГ Мінскага раёна. Але там то кідаюць трубку, то наогул адмаўляюцца прымаць заяўку. Даводзіцца звяртацца па дапамогу на «гарачую лінію» Міністэрства жыллёва-камунальнай гаспадаркі, у абласное ўпраўленне жыллёва-камунальнай гаспадаркі, кругласутачную аварыйную службу. Толькі тады, і то недзе праз тыдзень, камунальнікі прысылаюць машыну гідродынамікі. З пачатку года адпампоўвалі нечыстоты ўжо 4 разы. А кожны раз і каштуе 7 мільёнаў рублёў. Восць і дзевяць дзён таму ачышчалі калодзежы. Але пройдзе час, і усё вернецца назад. Патрэбна дасканалая абследаванне сістэмы. Сцвярджаю гэта як спецыяліст, які дваццаці гадоў адпрацаваў на месцы галоўнага энергетыка на адным з буйнейшых прадпрыемстваў Мінска, — гаворыць Валянціна Уладзіміраўна.

Пра існуючыя праблемы добра ведаюць у Навадворскім сельскім Савеце.

— Каналізацыйныя сеткі ў 2012 годзе перададзены на баланс камунальнага ўнітарнага прадпрыемства ЖКГ, — тлумачыць намеснік старшыні выканкама Вольга Шуміна. — Мы неаднаразова накіроўвалі лісты старшыні Мінскага райвыканкама, у якіх інфармавалі пра сітуацыю, што склалася ў вёсцы. Звярталіся і да дырэктара Мінскай ЖКГ, у курсе справы і яго намеснік, які адказвае за гэты кірунак дзейнасці. Нам адказваюць, што пакуль немагчыма правесці рамонтныя работы па прычыне зацяжнай вясны і ўмоў надвор'я. Як толькі з'я-

віцца магчыма, будзь прынятыя меры па ліквідацыі недахопаў.

Вольгу Шуміну праблемы населенага пункта хвалююць не толькі як прадстаўніца ўлады, але і як жыхарку Новага Двара. Яна канстатуе, што пытанне абвастрылася з уводам у эксплуатацыю двух «членаў» «Вясёлай сямейкі».

— Я не інжынер, але думаю, што пры падключэнні труб да старой каналізацыйнай сістэмы не былі выкананы ўсе правілы і патрабаванні. Таму яна і не спраўляецца з такім патокам.

Староста вёскі Валянціна Уладзіміраўна спрабавала высветліць: як атрымалася, што пры перадачы сістэмы на баланс прадпрыемства не было праведзена абследаванне дзеючай каналізацыі — ці спраўная, ці вытрымае дадатковую нагруквай. «Мне не паказалі ні практна-каштарысную дакументацыю, ні акт экспертызы, хоць старая сістэма пракладзена ў 60-я гады», — канстатуе староста.

Жыхары вуліцы Цэнтральнай звярнуліся ў абласное ўпраўленне ЖКГ і Мінскі райвыканкам з просьбай выявіць прычыну працяжання і ліквідацыі недахопаў. Збіраюцца пісаць і ў Дзяржкантроль, пракуратуру, дзяржаўныя органы. Ужо сабрана 93 подпісы. Але, мяркуючы па настроях людзей, іх будзе значна больш. «Пакуль не прыйшло лета, будзем пісаць, таму што мінулым летам цэлы месяц цяжкі каля дзіцячага садка ўсе чатыры каналізацыйныя калодзежы», — сцвярджае Валянціна Ягудзіна.

— Спраўды, у 2012 годзе сістэма перададзена на баланс нашага прадпрыемства. Яна знаходзіцца ў незадавальняючым стане — забіта глеем і пяском. Зараз падтаплення няма, але падчас паводкі праблема будзе, — пагадзіўся галоўны інжынер КУП ЖКГ Мінскага раёна Андрэй Бекетаў.

Ён набраў нумар тэлефона начальніка ўпраўлення «Водаканала» Валерыя Воціна, які паабяцаў, што пры трывай плюсавай тэмпературы прадпрыемства на-

кіруе ў Новы Двор спецыялізаваную тэхніку, якая праб'е заторы і прамые ўсе калодзежы.

— Так што праблема будзе знятая на працягу двух месяцаў, — абяцае спецыяліст.

Час пакажа. А «МС» будзе адсочваць сітуацыю і пры неабходнасці вернецца зноў да гэтай тэмы.

...Новы Двор я пакідала ўжо прыцемкам. Калі падыходзіла да неасветленага моста цераз раку Свіслач, сустрэчная машына аслыпіла яркім святлом і абдала пыркімі гразі.

На дапамогу кінулася незнаёмая жанчына. — Уявіце, што нашы дзеці тут кожны дзень ходзяць, — у школу і назад. Куды глядзіць служба бяспекі эксплуатацыі дарог?

Спраўды, куды? Не лішнім было б адрадыць праход з боку ракі, ды і дарогу заасфальтаваць. Гэта не такая вялікая адплегасць — метраў дваццаць.

Таццяна ЛАЗОЎСКАЯ.

ПАСЛЯ ВЫСТУПЛЕННЯ «МС»

АБ'ЯДНАЦЬ... НЕЛЬГА ПАКІНУЦЬ?

У публікацыі «Княгінінцы не здаюцца» («МС» за 27 лютага г.г.) быў змешчаны ліст з просьбай аб дапамозе жыхароў аграгарадка Княгінін Мядзельскага раёна. Датычыцца ён ліквідацыі Княгінінскага сельсавета (аб'яднання яго са Сваткаўскім).

«Прасім-молім, не чапайце гэты сельсавет. Але ж быццам глухія ўсе, не чуюць...»

«Мы лічым гэтае рашэнне непразумным, паспешлівым, — абураліся княгінінцы. — Яно наносіць шкоду людзям. Княгінін — самы вялікі аграгарадок Мядзельскага раёна. Тут шырока развітая інфраструктура, пражывае каля тысячы жыхароў. На тэрыторыі Княгініна размяшчаюцца вельмі важныя для раёна прадпрыемствы: адзіная ў раёне буйная чыгуначная станцыя, газананаўняльная станцыя, якая абслугоўвае некалькі раёнаў, аддзяленне Мядзельскай ЖКГ, аддзяленне Вілейскага камбінормавага заводу, аддзяленне Мядзельскага палівазбыту, асфальтавы завод... Жыхары Княгініна і вёсак, якія знаходзяцца паблізу, вымушаны пастаянна звяртацца ў сельскі Савет для рашэння тых ці іншых неадкладных жыццёва важных праблем. Цяжка ўявіць сабе, як дабрацца 80-гадоваму чалавеку з вёсак Воткуп, Лёткі, Мацясы ў Сваткі — а менавіта туды хочучы перанесці цэнтр сельсавета. Нам, простым людзям, здаецца, што гэта супярэчыць палітыцы Прэзідэнта, якая накіравана на тое, каб клапаціцца пра людзей, ствараць спрыяльныя ўмовы для іх пражывання ў сельскай мясцовасці».

Нагадаю, што жыхары Сваткаўскага сельсавета таксама не гараць жаданнем аб'ядноўвацца. Лічаць, што «варта пачакаць з гэтым аб'яднаннем, не бударажыць вясковых людзей, не ствараць ім лішніх праблем». «Не настолькі ж маленькі гэты сельсаветы (і па колькасці насельніцтва, і па плошчы), каб іх так хутка аб'яднаць».

Пры адказе на пытанне: «Чаму нельга пакінуць абодва сельсаветы?», старшыня Мядзельскага раёна дэпутатаў Алег БАРОЎКА спаслаўся на даручэнне Прэзідэнта прапрацаваць пытанне аптымізацыі сельсаветаў. А таксама на тое, што, згодна з ацэнкай Акадэміі навук Беларусі, на тэрыторыі сельсавета павінна пражываць не менш за 2 тысячы чалавек. Што датычыцца цэнтры аб'яднанага сельсавета, то раённыя ўлады бачаць яго менавіта ў Сватках. Галоўны іх аргумент — аграгарадок Сваткі, у адрозненні ад Княгініна, геаграфічна размешчаны ў цэнтры аб'яднанай тэрыторыі.

□□□

Нам адказалі...

Пасля выхаду публікацыі на адрас рэдакцыі прыйшоў лаканічны адказ ад старшыні Мядзельскага райвыканкама Ільі ШАЦЬКО:

«... калектыўны зварот жыхароў аграгарадка Княгінін разгледжаны з выездам на месца. У адпаведнасці з календарным планам мерапрыемстваў па правядзенні аптымізацыі адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінкаў пярвічнага ўзроўню Мядзельскага раёна да 1 красавіка праводзіцца прыём і разгляд меркаванняў грамадзян Княгінінскага і Сваткаўскага сельсаветаў. Да 18 красавіка 2013 года плануецца правесці абгульняе прашаўнае на пытанні адміністрацыйна-тэрытарыяльнага ўладкавання з улікам меркаванняў грамадзян, якія паступілі, і да 30 красавіка — падрыхтоўку праекта рашэння Мядзельскага раённага Савета дэпутатаў на чарговую сесію».

□□□

А ў гэты час...

Не засталіся аб'якавымі да сітуацыі з Княгінінскім сельсаветам і нашы чытачы, у прыватнасці падпісчыца «Звязды» Соф'я Парфірэўна Кусанько з вёскі Лучын Рагачоўскага раёна.

«Мы падобную сітуацыю ўжо прайшлі... З сумным вынікам. Забалаціць сельсавет, да якога далучылі наш Лучынскі, быў большы па плошчы. Але на «сталіцу» і па колькасці насельніцтва, і па інфраструктуры ўсё ж цягнуў Лучын. У нашым выпадку гэта таксама не было ўзятая пад увагу. Дабірацца ў Забалацце нам цяпер клопатна і дорага».

«Са слоў спадара Бароўкі «скарчацца дзяржслужачых у сельвыканкамах не збіраюцца». Дык у чым жа сэнс аб'яднання, калі тыя ж пяць чалавек і застануцца? І дзе той, сучаснай мовай кажучы, эканамічны эфект? А калі ўлічваць выдаткі вясковага чалавека, то нічога ў дзяржаве не паболей. А скароцяць пасаду аднаго старшыні — дык знойдуць яму іншую пасаду на дзяржслужбе, і зарплата ён усё роўна будзе атрымліваць з дзяржаўнага каўча. Можна скараціць штат, але ў жывых вёсках сельсаветы трэба захаваць, каб зусім тыя вёскі не памерлі...»

«Ніхто ж не спрачаецца, што там, дзе затухае жыццё, аптымізацыя апраўдана і мэтазгодная. Але калі гэта робіцца там, дзе усё нармальна функцыянуе, як у Лучынскім Княгініне — гэта толькі шкодзіць. Са скасаваннем органаў улады ў такіх пунктах жыццё затухае — як у эканамічным, так і ў грамадскім плане». І ва ўсёй гэтай сітуацыі пацярпіць мясцовае насельніцтва, з думкай якога чамусьці не лічацца».

«Пакажыце на лічбах мэтазгоднасць аб'яднання — у пэўных канкрэтных выпадках, але з улікам усіх выдаткаў, нязручнасцяў, нерваў людзей, якія трапляюць у гэтую сітуацыю. У жывой вёсцы «чужыя» сельвыканкам успрымаецца, як чужы. А прыезд «чужога» старшыні — як прыезд аўтакрам: прыехала і паехала. Усё ж гэты старшыня будзе больш клапаціцца пра свой населены пункт. І ў лучынскім, і ў княгінінскім сітуацыі больш разумна і танна было б пакінуць так, як ёсць, а не ускладняць людзям доступ да ўлады».

□□□

Ад рэдакцыі.

Заклікам і астатнім чытачоў далучацца да гутаркі, выказаць сваё бачанне мэтазгоднасці альбо не мэтазгоднасці аб'яднання сельсаветаў, падзяліцца досведам, калі ён ёсць. Мы ж, у сваю чаргу, будзем працягваць сачыць за далейшым развіццём падзей.

Надзея ДРЫЛА, фота аўтара.

САМААБКЛАДАННЕ

ЗЫРАЙЦЕ ГРОШЫ ПАД ПРАЕКТ

Грошай, якія выдаткоўваюцца з бюджэту на падтрыманне агульных патрэб жыхароў сельскай мясцовасці, заўсёды недастаткова. Пра гэта сведчаць усе кіраўнікі сельсаветаў. І таму пастаянна займаюцца арганізацыяй добраахвотнага збору сродкаў, які атрымаў назву «самаабкладанне».

— Мы павінны не сядзець на шыі ў дзяржавы, а самастойна вырашаць хця б дробныя пытанні. Для гэтага праводзім сходы ў кожным населеным пункце. Я раскажваю, што мы зрабілі за год з дапамогай дзяржавы, якія грашовыя сродкі ўнеслі нашы дэпутаты і што з гэтага атрымалася. Напрыклад, можа цераз раку Случ будавалі за кошт дэпутатскіх сродкаў... Дарэчы, распрацавалі праект яшчэ аднаго моста. Мы, дэпутаты, па 100 тысяч уносім сёлета. Кіраўнікі прадпрыемстваў і іх намеснікі — таксама па 100. Іншыя — па 50 тысяч. Гэтыя грошы ідуць на разліковы рахунак. І потым мы трымаем справядліва за кожны рубель.

«Ёсць і тыя, хто кажа — а я ўсё роўна грошы не дам. Але ж на іх суседзі пальцам паказваюць будучы, і яны ўрэшце самі пойдучы і аддадуць.»

іх месцы невялічкія зоны адпачынку — з дрэўцамі, лаўкамі, дарожкамі, кветкамі. Сажалку таксама выкапаць можна. У аграпрадку Бялёў сёлета збіраюцца зрабіць дзве такія зоны адпачынку. У Марохарава, дзе каля 50 дзяцей да 6 гадоў, будзе дзіцячая гульнявая пляцоўка. У Дуброве трэба добраўпарадкаваць сажалку ў цэнтры вёскі і ліквідаваць звалку бытавых адходаў. Для гэтага мы плануем прыцягнуць і іншыя сродкі — калі атрымаем грант ад Глбальнага эканамічнага фонду пад малых праякты ініцыятывы. Думаю, усё, што запланавана, мы сёлета рэалізуем.

Жыткавіцкі раён — у 250 км ад абласнога цэнтра, а вось Гомельскі — зусім пад бокам. Хоць праблемы ў вёсцы паўсюль падобныя, кажа старшыня Гомельскага раёнага Савета дэпутатаў Тамара Прымак:

— Самаабкладаннем мы займаліся нават у няпростае 90-я, калі парадку ў краіне было мала. Грошы на добраўпарадкаванне населеных пунктаў выдаткоўваюцца і з бюджэту, але ж іх не хапае. І таму насельніцтва трэба прыцягваць. Дзесьці 20, дзесьці 30 тысяч ад двара здаюць — у кожным населеным пункце сітуацыя розная. Сёння ніхто не дае грошы проста так — толькі пад канкрэтны праект.

Наталля Слюнькова кіруе вельмі вялікім сельсаветам — Яромінскім, на тэрыторыі якога жыве больш за 7,5 тысячы чалавек. У прэстыжным прыгарадзе практычна 7 км агароджы, якую пастаянна трэба фарбаваць, рамантаваць.

— Робім рамонт агароджаў, якія ў нас на балансе, — ад Гомеля да Касцюкі. Яшчэ ў нас двое могілак. Таму мы за кошт гэтых грошай заказваем тэхніку і прыбраванне іх чатыры разы на год. Кліч кінулі — хочам памяншаць драўляную агароджу, якая стала непрыдатнай, на могілках у аграпрадку Яроміна. Па перыметры гэта 1,5 км. Зразумела, што справядна трымаем за кожную капейку, якую насельніцтва выплаціла па самаабкладанні.

Ірына АСТАШКЕВІЧ

НА СУВЯЗІ

Пластикавы «буліяр»

Гэтымі днямі споўнілася роўна 40 гадоў, як у свеце быў зроблены першы званок з мабільнага тэлефона. Той тэлефон важыў ажно 1,5 кілаграма, і акумулятара хапала толькі на 20 хвілін размовы.

У Беларусі ўсё пачалося толькі 20 гадоў таму: масавае мабільнае сувязь стала дзейнічаць увесну 1993 года. Спачатку ёю карысталіся толькі некалькі соцень чалавек у краіне. Але ўсё развівалася імкліва: ужо на пачатку мінулага года агульная колькасць абслугованых сатавай сувязі перавысіла 10 мільянаў.

Мабільная сувязь за кароткі час змяніла жыццё: прыватнае, грамадскае, працоўнае. Асабліва гэта адчуваецца ў сельскай мясцовасці: калі бачыш, як бабуля ў невялікай вёсачцы, стоячы на ўскрайку поля, дастае з кішэнні доўгай спадніцы «Ноکیю» і пачынае задумліва націскаць кнопкі...

Канец свету

Старшыня Сідаравіцкага сельскага Савета Магілёўскага раёна Алена Пшанічная гаворыць, што калі сёння канец свету, то будзе канец свету. Гэта і жартам, і ўсур'ёз.

— Здаецца, яшчэ зусім нядаўна бегалі тэлефанаваць праз тры дамы да суседа, у якога быў адзін апарат на ўсю вясковую вуліцу, — узгадвае Алена Валер'еўна. — А цяпер нават страшна думаць, як бы мы жылі без сатавай сувязі. Усе вельмі хутка прывыклі да зручнай рэчы. Не дай Бог, каб нешта там сапсавалася.

Яна кажа, што мабільныя тэлефоны ёсць сёння ў большасці сельскіх жыхароў, уключачы пенсіянераў. Можна, SMS ім пісаць і не пад сілу, аднак як адказаць на званок, як пазтэлефанаваць дзецім, у сельсавет і ў «хут-

кую дапамогу» — вывучылі ўсё, хто хацеў. Нават тыя, каму далёка за 80 гадоў.

— У нас ёсць і тыя, хто не толькі мабільныя тэлефоны асвоіў, але і інтэрнэт, — дадае Пшанічная. — Я асабіста ведаю адну бабулю, якая штовечар шукае ў сёціве цікавыя рэцэпты і парады па здаровым ладзе жыцця. Так што ў нас у вёсцы — прагрэс!

Вось гэта цывілізацыя!

— Для мяне зрама мабільны тэлефон пачаўся гадоў дзясці таму, калі я яшчэ працавала ў землепарадкавальнай службе, — узгадвае старшыня Чорыкаўскага раёнага Савета дэпутатаў Наталля Гатоўчык. — Памятаю, што аднойчы ішла па вуліцы ў вёсцы Гліны і размаўляла па тэлефоне. Жанчына стала ўзросту нават спынілася і падышла. Падазраю спыталася: «Дзіцятка, а чаго ты сама з сабой гучна размаўляеш?» Я яе з навінкай тэхнікі пазнаёміла. Жанчына моцна здзівілася, што няма правадоў. Літаральна праз год-другі я тую жанчыну сустрэла зноў на вясковым сходзе: яна пасярод залы гучна паведамляла ў тэлефон дзецім, што занята.

Наталля Рамануна кажа ад свайго імя і ад імя вяскоўцаў: дай, Божа, здароўя людзям, які прыдумалі і зрабілі сатавую сувязь. Хаця б з-за таго, што дзеці заўсёды ведаюць, дзе іх бацькі, і наадварот.

— Гэта для нас вялікая дапамога, — кажа Наталля Гатоўчык. — Без мабільных тэлефонаў стала б цёмна і сумна! Жанчыны сёння карнуюцца на агародах і размаўляюць. Раней пастухі крычалі адзін аднаму з розных бакоў статка, а цяпер — тэлефонуць! Вось гэта цывілізацыя!

Завірухі і паводкі

Старшыня Васькавіцкага сельскага Савета Слаўгарадскага раёна Аляксандра Плеваха ўзгадвае, што атрымала службовыя сатавы тэлефон у 2005 годзе.

— Гэта была арганізаваная акцыя, з падключэннем да карпаратыўнай сувязі, — раскажвае яна. — З тых часоў вырашачы пытанні жыццядзейнасці людзей, падтрымліваць сувязь з кіраўніцтвам, рознымі ўстановамі і жыхарамі стала значна прасцей. Мабільная сувязь для нас цяпер на працы проста неадменнай.

Аляксандра Васільеўна найперш узгадвае яшчэ нядаўнія вясновыя завірухі, калі ўлада, тэхніка ад гаспадарак, дарожныя службы працавалі над расчысткай ад снегу вёсак і шляхоў да іх.

— З вёсак паведамляюць, што, напрыклад, аўтакрама не здолела праехаць, і мы можам хутка рэагаваць, — кажа Плеваха. — Але ёсць жа не толькі праблемы: павіннаваць са святанам таксама прасцей з мабільніка — каб потым не забыцца ў мітусні.

Зразумела, усе прызнаюць, што мабільная сувязь пазавяла чалавека магчымасці пабыць сам-насам са сваімі думкамі. Званкі часам ратуюць, а часам і моцна нервуюць. Аднак гэта лірыка, пра якую можна паразважаць у вольны час. На працы ж прадстаўнікі сельскай улады не маюць права адключачы службовыя тэлефоны і павінны быць даступнымі круглыя суткі.

Як без яго пражыць?

Старшыня Чавускага раёнага Савета дэпутатаў Аляксандра Чыкануа ўпэўнены, што мабільная сувязь кардынальна змяніла працу на месцах.

— Хуткасць абмену інфармацыяй павялічыла: прынятыя рашэнні даходзяць да выканаўцаў імгненна, — раскажвае Аляксандра Васільевіч пра апэратыўнасць. — Гэта дацьчыцца ўсё: аўтакрама, медыцынскі дапамогі, зваротнай сувязі з людзьмі. Калі раз на квартал да нас у Чавусы прыязджаюць старасты вёсак на нараду, то яны ўсе размаўляюць па мабільных тэлефонах, я сам бачыў.

Надзея Марозава — стараста вёскі Вербжэ Чорыкаўскага раёна. Яна вышывае ручнікі, слявае старажытныя песні, і ў той жа час ездзіць на скутары і не развітваецца з сатавымі тэлефонам. Традыцыі і сучаснасць!

— Цяпер у нас не бягуць скардзіцца да старасты, а тэрмінова тэлефонуць, — смяецца Надзея Мікалаеўна. — І мне прасцей звязачка з начальствам, папрасіць. І хоць мабільны тэлефон абыходзіцца мне ў 40 тысяч рублёў на месці — даражэй, чым звычайны, у некалькі разоў — але без яго жыццё немагчыма!

Глыбінка на сувязі

— Ну што вы, у нас усё бабўлі ў аддзеле вёскаў карыстаюцца сатавай сувяззю, — раскажвае старшыня Хоцімскага раёнага Савета дэпутатаў Святлана Шупеня. — І яны нам, і мы ім тэлефануем. Ці жывыя, ці

здаровыя? А калі нешта здарылася — сацыяльны работнік тут жа паедае на дапамогу.

Святлана Валер'еўна сказала, што нумар свайго службовага тэлефона дае ўсім, а сам апарат заўсёды павінен быць у сумцы: як ключы ад кватэры.

Вяскоўцы аддаюць перавагу простым мадэлям. Няхай не самым новым, але трывальым. І не вельмі дарагім, таму што тэлефон можна згубіць і не знайсці. Часцей за ўсё бацькам у вёсцы застаюцца тэлефоны ад гарадскіх дзядзю і ўнучкаў, якія мяняюць свае састарэлыя апараты на найноўшыя смартфон і модныя мадлі.

— Я ўжо не ўяўляю жыцця без мабільнага тэлефона, — шыра прызнаўся старшыня Стайкаўскага сельскага Савета Кіраўскага раёна Міхаіл Фрайберг. — Працэнтаў 80 нашых жыхароў маюць сатавыя тэлефоны і могуць кантактаваць з усімі. Мы раскажваем, як па такіх апаратах набраць экстранныя службы, даём нашы нумары.

Куды бяжыць прагрэс

— Гэты сродак сувязі даў нам магчымасць апэратыўна ўплываць на сітуацыю, — пагаджаецца з калегамі старшыня Асіповіцкага раёнага Савета дэпутатаў Аляксандра Пузік. — Я памятаю, як у пачатку 1990-х факс здаваўся рэвалюцыяй у бізнэсе: можна не марнаваць час, а дзейнічаць. А мабільны тэлефон — гэта прагрэс яшчэ на адну прыступку вышэйшы. Ты не прывязаны да працоўнага месца, ты рушыш, а тэлефон у кішэнні.

У стараўт вёсак Асіповіцкага раёна ёсць дзевяці мясцовыя начальства, дзе пазначаны мабільныя нумары, у тым ліку і старшын райсавета. Аляксандр Віктаравіч раскажвае, што сатавы тэлефон асабліва выручае там, дзе дапамога патрэбна адзіночым жыхарам аддаленых вёсак. А таксама і ў выпадках, калі патрэбна кантроль за людзьмі, якія знаходзяцца ў сацыяльна небяспечным становішчы — каб не пацярпелі (напрыклад, ад пажараў) самі і не прынеслі клопатаў суседзям.

Што датычыцца прагрэсу, то Аляксандра Пузік упэўнены — яго не спыніць. Цяпер у Асіповіцкі раён прыходзіць лічбавае тэлебачанне, а новае пакаленне вяскоўцаў асвойвае інтэрнэт-прасторы.

— Цяпер цябе не лічаць сучасным чалавекам, калі ты не можаш уключыць камп'ютар і выйсці ў інтэрнэт, — каментуе ўн. — Але тэхнічны прагрэс нам трэба выкарыстаць на карысць працы і людзей, каб хутчэй прымаць рашэнні і ўплываць на сітуацыю.

Ілона ІВАНОВА.

ДРУГОЕ ЖЫЦЦЁ ПЛАСТЫКАВАЙ БУТЭЛКІ

Мастоўскае раённае прадпрыемства ЖКГ абвясціла конкурс на лепшы дом па асобным зборы камунальных адходаў. Жыхары дома, якія збяруць найбольшую колькасць другаснай сыравіны, атрымаюць у якасці прызга новае абсталяванне для гульнявой пляцоўкі ў сваім двары.

Як мы ўжо паведамлялі, на Мастоўскае ашчытаўляецца сумесны праект Еўрапейскага саюза і Праграмы развіцця ААН па сучасных падыходах да збору камунальных адходаў. Расчэчаны да асобнага збору адходаў, працавана раённая стратэгія па абыходжанні з адходамі да 2020 года. Сродкі праекта (каля 1,5 мільёна еўра) накіроўваюцца на закупку смеццявозаў, бульдозераў, кантэйнераў для збору пластыку, паперы, шкла, буйнагабарытных і небяспечных адходаў, на біякампостеры для хатніх гаспадарак і іншыя мэты. Акрамя таго, плануецца мадэрнізацыя сартавальнай станцыі адходаў раённага прадпрыемства жыллёва-камунальнай гаспадаркі.

Праўда, усё гэта можа не мець належаю аддачы, калі важнасць праекта не зразумоюць яго галоўныя дзейныя асобы — мастаўчане. Бо перапрацаваць можна толькі адходы, асобна сабраныя ў кантэйнеры, якія менавіта для гэтага прызначаны. Толькі тады ў адходаў з'явіцца шапц ператварыцца ў другасныя рэсурсы для той ці іншай сферы чалавечай жыццядзейнасці.

Ёсць разумець? Ёсць, лічыць дырэктар Мастоўскага раённага прадпрыемства ЖКГ Сяргей Фралюк, хаця, зразумела, яшчэ далёка не ва ўсіх. На тое і конкурс, каб прыцягнуць увагу мастаўчан да асобнага збору адходаў, зрабіць гэта нормай для як мага большай колькасці людзей. На карысць горада, двара, экалогіі, ды і эканомікі.

Неўзабаве ў Мастоў зачынуцца абсталяванне кантэйнерных пляцовак для асобнага збору адходаў каля кожнага шматкватэрнага дома. І па кожным будзе весціся ўлік: дзе больш адсартаваных адходаў? Вынікі конкурсу будуць падведзены напрыканцы года.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Што можна і што нельга выкідаць у кантэйнеры?

ПЛАСТЫК. Можна: пластыкавыя бутэльні і ўпакоўкі для бытавой хіміі, аднаразовы посуд, плёнкі, пластымасу. Нельга: упакоўкі «Тэтра-Пак», падузкі, металікавіяўныя плёнкі, пластыкавыя электрычныя прыборы, кабель, цацкі.

ПАПЕРА. Можна: газеты, часопісы, рэкламныя лістоўкі, папяровыя пакеты, каробкі, картон. Нельга: упакоўкі «Тэтра-Пак», паперу для факсаў, тэрмапаперу, фотпаперу.

ШКЛО. Можна: шклянныя бутэльні, слоікі, акнонае шкло. Нельга: люстэркі, аўтамабільнае шкло.

Пры гэтым, зразумела, можна на скарыстацца не толькі кантэйнерамі для адходаў у сваім двары, але і пунктамі для прыёму другаснай сыравіны.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Бюджэт

Сельсавет зарабляе на... рэкламе

У Варонаўскім сельскім Саветаце Віцебскага раёна ведаюць, што рэклама — не толькі рухавік гандлю, а яшчэ і спосаб папоўніць бюджэт. Летась на размяшчэнні рэкламы на прыдарожных бігбордах тут зарабілі каля 11 мільёнаў рублёў. Гэта адзін з нямногіх сельсаветаў у краіне, дзе навучыліся выкарыстоўваць такую крыніцу даходаў.

Варонаўскі сельсавет уключае ў сябе 13 населеных пунктаў. Адміністрацыйны цэнтр: аграпрадкун Бароны. Гэты населены пункт добра вядомы тым, што непадалёку знаходзіцца віцебскі аэрапорт.

— Не, тут няма ніякай сувязі. Тым больш што аэрапорт знаходзіцца на тэрыторыі суседняга — Акціёрскага сельсавета. Дзе менавіта размяшчаць бігборды — абмяркоўваецца ў райвыканкаме. Але мы пасля гэтага не толькі

фактычна вырашаем на месцы рабочыя пытанні, але і ўважліва сочым, каб за рэкламу разлічваліся своечасова, самі шукаем патэнцыйных рэкламадаўцаў, — раскажвае старшыня Варонаўскага сельскага Савета дэпутатаў Юрыі Осіпаў. — А атрымліваць грошы, у тым ліку і з гэтай крыніцы, стала магчыма дзякуючы вядомай Указу Прэзідэнта № 21. Дарэчы, з рэкламадаўцамі працаваць — цэлая навука. Проста размясціць рэкламу на бігбордзе — не вельмі эфектыўная мера. Павінна рэкламавацца тое, што будзе запатрабавана мясцовым насельніцтвам ці тымі, хто правяджае па дарозе. Маецца на ўвазе траса Р21 «Віцебск — Лёзна — мяжа РФ». Сёлета нам даведзены план даходаў ад рэкламы на суму больш чым 33,6 мільёна рублёў. Зарабілі ўжо 426 тысяч...

Што рэкламуецца? Як адзначыў старшыня, першыя бігборды з'явіліся гады 3 таму. Сваю прадукцыю рэкламуе віцебскае ААТ «Малако». Неўзабаве з'явіцца яшчэ пара бігбордаў, у тым ліку з рэкламай вытворцы будаўнічых матэрыялаў — мясцовага інвестара. «Вось гэта рэклама

для будучага вытворцы будзе эфектыўнай!» — лічыць у сельскім Саветаце. Рэкламныя бігборды, разам з тым, што прыносяць грошы, з'яўляюцца яшчэ і аб'ектамі добраўпарадкавання, «прыкметай цывілізацыі», іх можна лічыць разнавіднасцю модалі архітэктурнай формы.

Паводле слоў старшын, летась увесь бюджэт сельсавета склаў 388 мільёнаў. Сёлетні бюджэт — каля 608 мільёнаў рублёў.

Зараз у Варонаўскае плянуецца выставіць на права заключэння арэнды ўчастак зямлі для стварэння прадпрыемства па вырабе будаўнічых матэрыялаў. Толькі летась каля 700 мільёнаў рублёў зарабілі на продажы зямельных участкаў.

— Сёння вядзецца работа па жылым квартале індывідуальнай забудовы. Акрамя таго, што набыць зямельныя ўчасткі выказалі жаданне 45 чалавек, якія маюць права на паліпашэнне жылльвых умоў, купіць зямлю пад будаўніцтва індывідуальнага жылля ўжо пажадалі яшчэ каля 50 чалавек, у тым ліку і жыхары абласнога цэн-

ра, Лёзна, Сянно, нават Мінска. Сярэдняя цена гэтых участкаў — 60 мільёнаў рублёў. У выніку пасля іх рэалізацыі бюджэт сельсавета можа папоўніцца 3 мільярдамі рублёў, якія пойдуч на развіццё і добраўпарадкаванне Барон і іншых населеных пунктаў, — кажа Юрыі Осіпаў. — Ёсць намер на забудове 2-й часткі квартала індывідуальнай забудовы: на 100 участках пры сярэдняй цане кожнага каля 100 мільёнаў рублёў — на жыльвісным беразе возера Бернскае. Палову з гэтых участкаў таксама плануецца рэалізаваць. І яны больш дарагія, бо знаходзяцца ў баку ад вышэй названай трасы.

Што цікава — ёсць інтарэс да будаўніцтва жылля нават у населеных пунктах, якія знікаюць. Напрыклад, на сёння напісаны заявы на выдзяленне 12 зямельных участкаў у вёсцы Астране, а таксама ўчастак у населеных пунктах Лучынаўка, Бернікі, Пушкары, Друкава, Палы...

Значыць, у гэтых вёсках могуць таксама з'явіцца рэкламныя бігборды...

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Table with financial data for OAO «Белторгстрой» as of 1 January 2013.

Table showing the balance sheet (БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС) for OAO «Белторгстрой» as of 1 January 2013.

Table showing the income statement (ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИХ И УБЫТКАХ) for OAO «Белторгстрой» as of 1 January 2013.

ОАО «Амкорд-Белвар»

222005, г. Минск, проспект Независимости, 58

ИЗВЕЩЕНИЕ О СОЗЫВЕ ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ

Собрание состоится 23 апреля 2013 г. в 15-00 по адресу: г. Минск, проспект Независимости, 58, зал заседания Общества (корпус № 30, 3 этаж).

Регистрация участников собрания производится в день и по месту проведения собрания с 14.00 до 14.45. Дата составления списка акционеров, имеющих право на участие в Собрании — 15 апреля 2013 г.

ПОВЕСТКА ДНЯ:

- 1. О результатах закрытой подписки на дополнительные акции ОАО «Амкорд-Белвар».
2. Об утверждении решения о выпуске акций ОАО «Амкорд-Белвар».
3. Об увеличении размера уставного фонда ОАО «Амкорд-Белвар».
4. О внесении изменений и дополнений в устав ОАО «Амкорд-Белвар» и утверждении его в новой редакции.

Основание созыва собрания — решение Совета директоров Общества от 8 апреля 2013 года. С информацией (материалами), подлежащими представлению акционером при подготовке к проведению собрания, акционеры могут ознакомиться ежедневно (кроме субботы и воскресенья) начиная с 16 апреля 2013 г. в отделе кадров Общества с 9-00 до 16-00, а в день проведения собрания — по месту его проведения.

Участником собрания при себе иметь документ, удостоверяющий личность (для представителя акционера — доверенность или договор). УНП 100363840 Совет директоров ОАО «Амкорд-Белвар».

Advertisement for 'Мясцовыя самакіраванні' (Local self-management) with contact information and registration details.

Advertisement for 'Заснавальнікі: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь' (Founders: Council of the Republic of the National Assembly of the Republic of Belarus).

Advertisement for 'Грамадскі савет: ГЕРАСИМОВІЧ С.М.' (Public Council: GERASIMOVICH S.M.) and other members.

Advertisement for 'АЦЬСАЎ А.А.', 'НАВУМЕНКА А.Б.', 'СУШЧАНКА М.Л.' and other individuals.

Advertisement for 'КАНТАКТНЫ ТЭЛЕФОН: 292 44 12; e-mail: info@zvzyazda.minsk.by' and other contact details.

«ПОМНІК»

З даўніх часоў хаты ў нашай вёсцы людзі ставілі вакол вялікай балочыні. Зімой, калі вада замарзала, дзятва каталася па ёй на каньках і санках, летам — на самаробных плятах-«лінках». Да таго ж добры кавалек берага свінні штолета прысталоўвалі пад свае «гразевыя ванны». Тут жа было поўнае раздолле для чак-чак і гусей.

Як бачыце, «вадаём» у вёсцы быў вельмі запатрабаваным. Але пры гэтым, як ні дзіўна, нейкай пэўнай назвы не меў. Пакуль...

Непадалёк ад яго стаяла хата маладога мужчыны (звалі яго Сямёнам), і разам з ім у той хаце жыла яго жонка Сявёна і дзіця. Сявёна была пярэдняй пляцёра дзядей. Па тым часе гэта — сям'я як сям'я, сярдо вясюльцоў нымі там не адметна. Хіба што...

Гаспадар, той самы Сямён, дужа ж любіў танцаваць! Клуба ў той час у вёсцы не было. Гулянікі падлізілі ў хатах — пад гармонік. Дык вась — варта было яму загучаць, Сямён тут жа выходзіў у круг, на сярэдзін. А далей... Ногі яго пачыналі выбраць такія дзіўныя выкрутасы, рукі выпісавы такія галаваломныя фігуры...

І ўсё б нічога, калі б падчас іх выканання, не чапляўся танцор за... танцорак — за розныя вабяныя выступы на жаночых фігурах. У хаце тады раздаваліся гарэзлівы писк альбо залівсты смех, якога проста цярпець не магла Сявёна, жонка Сямёна: яна ўцякала з тых вечарынак, бо страшэнна раўнавала...

Гэта пацудзіць яшчэ больш абвастралася пасля Вялікай Айчыннай вайны: многія жанчыны, у тым ліку і зусім маладыя, засталіся ўдовамі. І таму пасля танцаў у Сямёнавай хаце ўсё часцей і часцей усцываўся лямант, жаночы і дзіцячы плач, біўся посуд. Часам пасля такіх «выхаваных працудоў» Сямён хадзіў у сінках і драпанак. Але ж не прызнаваўся, што гэта жончына работа, казаў, што ў лесе быў, што зачаліўся, паваляўся... Нехта верыў, нехта не. Але ж аднойчы...

— Усё! Хопіці! Лопнула маё цяпенне! — пракрычыла Сявёна, кіруючыся да балочыні. — Не будзь жа згуляк і банікам!

— Кінь, дурніца! Ну нічога ж не было, — ідучы следам, апраўдваўся мужык.

— Як не было?! Кабелі ты пракрыты... Вочы б каб не балочыні! Пайду... Утаплюся!

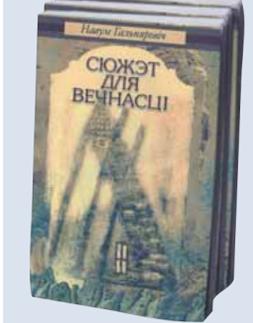
З гэтымі словамі жанчына і сапраўды пайшла па вадзе. І ішла як быццам доўга, далёка...

Як звычайна і проста, Нібы дыхаць ці піць: Трэба жыць па-за ўзростам, Дзень наступны любіць.

І кахаць утралёна, І адхланяў шукаць, Са слязою салёнай Ля магіл пастаяць.

І адчуць як выснову, Як натхнення прыліў, Вернасьць роднаму слову, Вернасьць роднай ямлі.

Навум ГАЛЬПЯРОВІЧ (з новага зборніка «Сюжэт для вечнасці»).

Старыя гравюры, манеты, гербы...

Выставачная зала «Духаўскі круглік» 10 красавіка стане пляцоўкай для святкавання 20-й гадавіны наладжвання дыпламатычных адносін паміж Рэспублікай Беларусь і Латвійскай Рэспублікай. Гэтую прыверкаванна прэзентацыя ўнікальнага праекта «Калекцыя малюнкаў і апісанне Ліфляндскай Егіна Хрыстафора Броца ў акадэмічнай бібліятэцы Латвійскага ўніверсітэта».

Аўтар калекцыі, Еган Хрыстафор Броца, акрамя паспяхова педагогічнай практыкі, меў два сур'езныя захапленні. Першае з іх — гісторыя Рыгі, Ліфляндскай, Курляндскай, Эстляндскай, Польскай Інфлянты. Для асновавання гістарычных сведчанняў ён імкнуўся сабраць усеважымыя гістарычныя факты: яго цікавілі падрабязнасці развіцця эканомікі, асабліва адміністрацыйна-га ладу, характарыстыкі палітычных фігур. Другое захапленне Броца — маляванне —

Але ж вада ўсё роўна была... да калена, бо лета на дварэ, самая спэка.

Убачыўшы, што намер, відаць, не спраўдзіцца і ўтапіцца не ўдасца, Сявёна ў адчай спынілася на сярэдзіне «вадаёма» і... села.

— Уставай, ідзі назад, — прасіе яе мужык. — Тут не ўтопішся... Ідзі вуць на рэчку, там глыбей будзе...

— Дык ты, гад, хочаш, каб я ўтапілася?! Каб рукі табе разважана! Дык жа не! Не дачакаешся, не будзе такога! На зло табе тапіцца не пайду!

Падабраўшы мокры падол спадніцы, Сявёна горада, падняўшы галаву, пакарывала да берага...

Пасля гэтага выпадку балочыні сталі называць Сявёнавай.

Што цікава, у 70-я гады мінулага стагоддзя калгасныя брыгады, казалі, вырашылі яе акупітуріць, прыдаць сучасны выгляд, развесці люстраных кармаў... На «аб'ект» падаганалі і бульдозер, і экскаватар. Магутная гэта тэхніка. І зрабіла яна ўсё, што загадана. Але ж... вада пасля гэтага некуды сцякла і з'яўляецца цяпер толькі пасля паводка.

Месца між тым усё роўна называецца... Сявёнавай лужай.

У.С. ПІШЧУЛІН,

г. Мінск.

ЦВЁРДА ТРЫМАЮСЯ ЮНАК...

...Ніна Іванаўна, настаўніца нямецкай мовы, вітала ўкараненне новых педагогічных тэхналогій, для размоў з вучнямі заўсёды старалася выкарыстоўваць розныя гульнявыя элементы. Аднойчы, напрыклад, яна прынесла на ўрок экспанаты са школынага музея.

— Будзеш сёння ў ролі паланга, — працягнуўшы нямецкую каску, прапанавала Івану — не лепшаму з сям'яліскаў, але саму росламу. — Выйдзі ў калідор. Па цябе хутка прыйдуць.

І сапраўды — амаль тут жа прыйшлі — два выдатнікі, у зліняных армейскіх пілотах. Яны пад рукі ўвялі «языка» ў клас, паставілі ля дошкі.

— Як прозвішча? — строга спыталі па-нямецку.

— Іван «выдаў»... — Колькі танкаў у касці? — «Аблом», як той казаў, — «немец» маўчыць...

Што ў такім выпадку рабіць, выдатнікі вучыць не трэба, ім шматлікія фільмы «падказалі»: ну вядома ж, «настукаць» па касцы: «Каліся, фрыці!»

Але хто ў гэта паверыць, калі тут жа знайшоўся сведка, які «бамец» маўчыць...

Што ў вечарам зайшоў да маладой удавіцы, як жонка застукала іх, і як мужык уцякаў — у адных сподніках...

Касцы, лежачы на жыватах (каб не застудзіць разгарэтыя

спіны) рагаталі... Сусед Вінецука курьі махорку і акурак незнарок кінуў на ватнікі, якія памалу сталі смельчэ... Пацянгула едкім смуродам. Многія з мужыкоў закруцілі насамі.

Вінецуку між тым пачало прыпакца, але ж ён лічыў, што гэта ад сонца.

Калі ж прыпакло мацней, ён схпіўся рукамі за азадка, зароў ад болю і куляй кінуўся ў рэчку. Такім чынам ён уратаваў сваё цела.

А што да портак... Ліха з імі, потым скажаў: — Жонка латку паставіць і буду насіць. Бо гэта ж не касцельныя.

Альфрад ТЫЧКО,
в. Ідолта, Мёрскі раён.

«ЗА ЗДAROУЕ — МАЛІЦЕСЯ...»

Гэту гісторыю мне расказаў знаёмы святар.

Нежк, значыць, спыніў яго інспектар ДАІ і давай шукаць, да чаго б прыкалоўца, за што б тае штрафну ўліці? І тое праверыў, і гэта, нават у аптэчку зазірнуў — паглядзеў на лекі (ці не скончыўся тэрмін прыдатнасці)...

Не вытрымаў святар, кажа хлопцу: «Вось ты тут прыдзіраешся, нешта вышукваеш, а я ж штодня за тваё здароўе малюся і людзей пра гэта прашу». «Як гэта? — здзівіўся міліцыянер. «А так, — адказавае святар, — на кожнай службе выгалася раблю: «Яшчэ малімся за краіну нашу, за ўлады і воінства яе». Ты ж з гэтай кагорты? Прадстаўляеш уладу? Значыць, маліты нышы і за цябе».

Словы гэтыя даішніку, мабыць, даспадобы прыйшліся, але ж і ад гэтага ён сваю «рэвізію» не спыніў, загамандаваў: «Паміграйце фарамі». Кіроўца паслухаўся — некалькі разоў пераклучыў святло. І ўжо потым, нібы разважачы, дадаў: «Праца і сапраўды ў вас небяспечная: усё на ёй можа здарыцца... То буду прасіць у Бога сканання хрысціянскага абязбожнага, негэнабнага, добрага адказу на судзе Божым» (павадле літургічных правілаў, такі выгалас падчас службы сапраўды заўсёды вымаўляецца).

Але ж правяральшчык яго, мусіць, ніколі не чуў, бо вельмі ж быў уражаны! Ён нежк адразу прыгнуўся, прыціх, змізнаў і, вяртаючы кіроўцу дакументы, яго мірлюбівя папрасіў: «За здароўе, бацюшка, маліцеся, а вась хрысціянскага сканання, ці як там у вас, прасіць не трэба».

Валеры ГАЎРЫШ,
г. Чаруvsь.

* Даслоўна святар прамаўляе: «Хрысціянскі кончыны живота нашэго, безбэлежнасці, непастыдныя, мирныя і добрага ответа на страшном судзіце Хрыстовым прсым».

Рубрыку вядзе
Валанціна ДОУНАР

Той жа замест гэтага... даў ім зачы.

Потым, калі дзеці ўжо расцеліся за парты, ціха прамовіла першае, што прышло ў галаву.

— Цвёрда трымаўся юнак на дапросе... Не выдаў ваенную тайну.

І толькі, нарэшце, калі ўрок ўжо скончыўся, бедная Ніна Іванаўна падумала, што выдаць яе, тую тайну, Ваня проста не мог — бо, вядома ж, не ведаў... А тым больш — як гэта казаць па-нямецку. Таму, распачаўшы бойку, ён проста пацяннуў час — у чаканні званка.

Браніслаў ЗУБКOУСКІ,
г. Мар'іна Горка.

ПОРТКІ ДЛЯ «ХАТНЯГА НАШЭННЯ»

У гісторыі Заходняй Беларусі 50—60-я гады мінулага стагоддзя былі перыядам прымусовай калектывізацыі. Людзі ўцякалі ад яе хіба па вярэбодзі, бо куды ты з'едзеш без пашпарта, што цябе возьме на працу і дасць жытло...

Таму, відаць, нават у самых невядзічкіх вёсках моладзі было не менш, чым у сучасным агра-гарадку. У прыватнасці, на палы-вая работы, на касьбу выхадзіла чалавек па 60, а то і болей.

Дык вась нейка брыгадзір абвясціў: заўтра косім сена на Балотах (гэта — уздоўж Вяты. Яшчэ за польскім часам рэчку спрацілі для сплаву лесу, прыкапалі канава, атрымалася сенажаць, а вась назва — Балоты — засталася застудзілі).

Назаўтра, з узходам сонца, на іх нібы чарада белых лебедзяў апусцілася: касцы, усё ў кужэльных кашулях (краньня надзвалі толькі на свята) урэзаліся ў мурог сваімі «літоўкамі»...

Працавалі шчыра гадзіны са дзве, пакуль не паступіла каманда на перакур.

Сабраліся на яго каля берага — абмылі ў рэчцы рукі і твары, папілі вадыцы, падаставалі курыва. Ім у асноўным быў тытунь-самасад, крамяна махорка, «карашкі» — хіба ў некаторых.

Засмалілі і тут жа распачалі мужыкі, што Вінецук прыйшоў на касьбу ў ватных портках. Скажаў, што лягчышыся ўноча спрэкаў ушчэнт — гліну мясіў для муроўкі. Жонка памыла іх, а высахнуць не паспелі. Дык што рабіць? У «касцельных» жа на работу не пойдзеш, лепш ужо у ватніках...

Але хто ў гэта паверыць, калі тут жа знайшоўся сведка, які «бамец» маўчыць...

Што ў вечарам зайшоў да маладой удавіцы, як жонка застукала іх, і як мужык уцякаў — у адных сподніках...

Касцы, лежачы на жыватах (каб не застудзіць разгарэтыя

спіны) рагаталі... Сусед Вінецука курьі махорку і акурак незнарок кінуў на ватнікі, якія памалу сталі смельчэ... Пацянгула едкім смуродам. Многія з мужыкоў закруцілі насамі.

Вінецуку між тым пачало прыпакца, але ж ён лічыў, што гэта ад сонца.

Калі ж прыпакло мацней, ён схпіўся рукамі за азадка, зароў ад болю і куляй кінуўся ў рэчку. Такім чынам ён уратаваў сваё цела.

А што да портак... Ліха з імі, потым скажаў: — Жонка латку паставіць і буду насіць. Бо гэта ж не касцельныя.

Альфрад ТЫЧКО,
в. Ідолта, Мёрскі раён.

«ЗА ЗDAROУE — МАЛІЦЕСЯ...»

Гэту гісторыю мне расказаў знаёмы святар.

Нежк, значыць, спыніў яго інспектар ДАІ і давай шукаць, да чаго б прыкалоўца, за што б тае штрафну ўліці? І тое праверыў, і гэта, нават у аптэчку зазірнуў — паглядзеў на лекі (ці не скончыўся тэрмін прыдатнасці)...

Не вытрымаў святар, кажа хлопцу: «Вось ты тут прыдзіраешся, нешта вышукваеш, а я ж штодня за тваё здароўе малюся і людзей пра гэта прашу». «Як гэта? — здзівіўся міліцыянер. «А так, — адказавае святар, — на кожнай службе выгалася раблю: «Яшчэ малімся за краіну нашу, за ўлады і воінства яе». Ты ж з гэтай кагорты? Прадстаўляеш уладу? Значыць, маліты нышы і за цябе».

Словы гэтыя даішніку, мабыць, даспадобы прыйшліся, але ж і ад гэтага ён сваю «рэвізію» не спыніў, загамандаваў: «Паміграйце фарамі». Кіроўца паслухаўся — некалькі разоў пераклучыў святло. І ўжо потым, нібы разважачы, дадаў: «Праца і сапраўды ў вас небяспечная: усё на ёй можа здарыцца... То буду прасіць у Бога сканання хрысціянскага абязбожнага, негэнабнага, добрага адказу на судзе Божым» (павадле літургічных правілаў, такі выгалас падчас службы сапраўды заўсёды вымаўляецца).

Але ж правяральшчык яго, мусіць, ніколі не чуў, бо вельмі ж быў уражаны! Ён нежк адразу прыгнуўся, прыціх, змізнаў і, вяртаючы кіроўцу дакументы, яго мірлюбівя папрасіў: «За здароўе, бацюшка, маліцеся, а вась хрысціянскага сканання, ці як там у вас, прасіць не трэба».

Валеры ГАЎРЫШ,
г. Чаруvsь.

* Даслоўна святар прамаўляе: «Хрысціянскі кончыны живота нашэго, безбэлежнасці, непастыдныя, мирныя і добрага ответа на страшном судзіце Хрыстовым прсым».

Рубрыку вядзе
Валанціна ДOУНАР

ОАО «Акционерный Сберегательный банк «Беларусбанк»

220089, г. Минск, пр-т Дзержинского, 18

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2013 г. (в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1 АКТИВЫ					
2	Денежные средства	1101		1994240,9	1207271,2
3	Драгоценные металлы и драгоценные камни	1102		9241,7	9501,3
4	Средства в Национальном банке	1103	4.1	19684061,8	20788777,9
5	Средства в банках	1104	4.3	3596307,8	6869340,5
6	Ценные бумаги	1105	4.2	12060322,5	10470446,6
7	Кредиты клиентам	1106	4.3	84452204,8	59474210,3
8	Производные финансовые активы	1107	4.6	3872209,6	3724973,0
9	Долгосрочные финансовые вложения	1108	4.4	319268,8	234116,7
10	Основные средства и нематериальные активы	1109	4.5	3035183,6	1909108,7
11	Имущество, предназначенное для продажи	1110		299,8	369,9
12	Прочие активы	1111	4.6	4841118,5	413001,8
13	ИТОГО активы	11		129507459,8	1051101147,9
14 ОБЯЗАТЕЛЬСТВА					
15	Средства Национального банка	1201	4.7	6708107,2	6776155,8
16	Средства банков	1202	4.7	13565466,3	14241034,6
17	Средства клиентов	1203	4.7	78973797,3	52886653,8
18	Ценные бумаги, выпущенные банком	1204		8705042,1	11545868,6
19	Производные финансовые обязательства	1205	4.7	272,9	-
20	Прочие обязательства	1206	4.7	805919,2	332708,7
21	ВСЕГО обязательства	120		108759605,4	85782421,5
22 КАПИТАЛ					
23	Эмиссионный фонд	1211	4.8	16187552,6	16187552,6
24	Земельный фонд	1212		-	-
25	Резервный фонд	1213		811446,0	369263,0
26	Фонд переноски статей баланса	1214	4.8	1766369,4	1178417,0
27	Накопленная прибыль	1215	4.8	1982486,4	1584493,8
28	ВСЕГО капитал	121		20747854,4	19318726,4
29	ИТОГО обязательств и капитал	12		129507459,8	1051101147,9

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛИ И УБЫТКАХ за 2012 год (в миллионах белорусских рублей)

№ п/п	Наименование статьи	Символ	Пункт пояснительной записки	2012 год	2011 год
1	2	3	4	5	6
1	Процентные доходы	2011	5.1	17944344,7	9264803,6
2	Процентные расходы	2012	5.1	13226409,1	7093950,6
3	Чистые процентные доходы	201	5.1	4717935,6	2170853,0
4	Комиссионные доходы	2021	5.2	1404703,7	958210,0
5	Комиссионные расходы	2022	5.2	461936,1	383370,3
6	Чистые комиссионные доходы	202	5.2	942767,6	574839,9
7	Чистый доход по операциям с драгоценными металлами и драгоценными камнями	203	5.5 5.6	3482,4	4366,5
8	Чистый доход по операциям с ценными бумагами	204	5.3	(18962,7)	24324,4
9	Чистый доход по операциям с иностранной валютой	205	5.3	444603,6	(4452380,6)
10	Чистый доход по операциям с производными финансовыми инструментами	206	5.5 5.6	160376,2	4375525,1
11	Чистые отчисления в резервы	207	5.4.1	2106163,8	506642,7
12	Прочие доходы	208	5.5	301837,0	182650,2
13	Операционные расходы	209	5.6	2601495,9	1480222,9
14	Прочие расходы	210	5.6	512703,6	242364,8
15	Прибыль (убыток) до налогообложения	211		1331676,4	

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ДЛЯ СТРОИТЕЛЬСТВА И ОБСЛУЖИВАНИЯ ОДНОКВАРТИРНЫХ ЖИЛЫХ ДОМОВ

Органizador аукциона: Октябрьский сельский исполнительный комитет 220333, д. Прошика, ул. Центральной, д. 9, Крупского района Минской области

Table with 8 columns: № лота, Кадастровый номер участка, Целевое назначение, Площадь (га), Срок аренды (лет), Характеристики арендуемых земель, Начальная цена земельного участка, Размер задатка и реквизиты для внесения, Дата и время проведения аукциона, Ожидаемый срок приема документов.

Условия инженерного развития инфраструктуры застраиваемой территории отсутствуют. Условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона на право заключения договора аренды...

предоставить гражданам и юридическим лицам, уполномоченным должностными лицами юридических лиц, предъявлять паспорт или иной документ, удостоверяющий личность. 4. Заключительная регистрация участников аукциона, подавших заявление на участие в аукционе, 10.05.2013 г. до 14.50 по адресу: Минская обл., Крупский р-н, д. Прошика, ул. Заречная, д. 5-а (здание Прошицкого сельского клуба)...

Страховая организация: ЗАСО «ТАСК»

Учетный номер плательщика: 10003006. Вид экономической деятельности: 66030. Организационно-правовая форма: Закрытое акционерное общество. Орган управления: Общее собрание акционеров. Единича измерения: тыс. руб. Адрес: г. Минск, пр. Независимости, 58/9

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2013 года. Table with 4 columns: АКТИВЫ, Код строки, на 1 января 2013 года, на 31 декабря 2011 года.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь-декабрь 2012 года. Table with 4 columns: Наименование показателя, Код строки, за январь-декабрь 2012 года, за январь-декабрь 2011 года.

БУХГАЛТЕРСКИЙ БАЛАНС на 1 января 2013 года. Table with 4 columns: АКТИВЫ, Код строки, на 1 января 2013 года, на 31 декабря 2011 года.

ОТЧЕТ О ПРИБЫЛЯХ И УБЫТКАХ за январь-декабрь 2012 года. Table with 4 columns: Наименование показателя, Код строки, за январь-декабрь 2012 года, за январь-декабрь 2011 года.

СОВЕСТНЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА. Table with 4 columns: АКТИВЫ, Код строки, на 1 января 2013 года, на 31 декабря 2011 года.

СОВЕСТНЫЙ КАПИТАЛ И ОБЯЗАТЕЛЬСТВА. Table with 4 columns: АКТИВЫ, Код строки, на 1 января 2013 года, на 31 декабря 2011 года.

УКРАДНОСРОЧНЫЕ ОБЯЗАТЕЛЬСТВА. Table with 4 columns: АКТИВЫ, Код строки, на 1 января 2013 года, на 31 декабря 2011 года.

Руководитель Волков И.И. Главный бухгалтер Пилко В.М. Общество с дополнительной ответственностью «ГлобалАудит» УНП 190654732, 220007, г. Минск, ул. Воронянского, 50, корп. 4, к. 304, тел. (017) 298 53 62. Р/с 3012104420008 в ОАО «Технобанк», г. Минск, код 182.

ПРОЕКТНАЯ ДЕКЛАРАЦИЯ

(о проекте строительства «Жилая многоквартирная застройка со спортивным комплексом (спортивный зал, административно-бытовые помещения) и многоэтажным гаражом-стоянкой в границах улиц Шеранговича, Горещко в г. Минске. 3-я очередь строительства. Жилой дом № 2»)

Информация о застройщике: Открытое акционерное общество «МАПИД», расположенное по адресу: г. Минск, ул. П. Локмембург, 205, режим работы: понедельник-четверг – 8.30-17.30, пятница – 8.30-16.15, обед – 12.45-13.30, суббота, воскресенье, государственные праздники – выходной. Зарегистрировано в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей за № 10000811515 репешени Мингосисполкома № 197 от 26.02.2001 г.

Стены и потолки, а также без выполнения работ по внутренней отделке помещений (без наклейки обоев, покраски, облицовки), без покрытия полов, без встроенной мебели, без установки дверных блоков в межкомнатных перегородках, санитарных приборов и оборудования (кроме унитаза и приборов учета воды), без электрической плиты. Электроснабжение – скрытая проводка. Проектно-сметной документацией предусмотрены: канализация, горячее и холодное водоснабжение, радио, телевидение, мусоропровод, лифт, лоджии, остекление лоджий.

недвижимости, служащие целевому использованию здания. Строительство дома осуществляется застройщиком на основании решения Мингорисполкома № 3531 от 22 ноября 2012 г. собственными силами без заключения договоров подряда. Строительство осуществляется согласно Указу Президента № 396 от 15 июня 2006 г. Гражданин, не состоящий на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, для заключения договоров создания объектов долевого строительства предлагается 66 квартир, из них 29 однокомнатных общей площадью 44,92 м² жилой площадью 17,96 м², 19 двухкомнатных общей площадью 68,20 м² жилой площадью 31,09 м², 9 двухкомнатных общей площадью 60,32 м² жилой площадью 31,09 м², 7 трехкомнатных квартир общей площадью 81,77 м² жилой площадью 45,1 м², 2 трехкомнатные квартиры общей площадью 77,8 м² жилой площадью 45,1 м².

Начало строительства – 1-й квартал 2013 г., ввод дома в эксплуатацию – 2-й квартал 2014 г. Благоустройство и озеленение – 3-й квартал 2014 г. Положительное заключение государственной экспертизы № 1026-15/12 от 16.11.2012 г. Местоположение строящегося многоквартирного жилого дома – г. Минск, Фрунзенский район, жилой дом № 2 по генплану в жилой многоквартирной застройке со спортивным комплексом (спортивный зал, административно-бытовые помещения) и многоэтажным гаражом-стоянкой в границах улиц Шеранговича, Горещко, 3-я очередь строительства.

Окна и двери балконные – из ПВХ профиля с поворотно-откидным механизмом. Двери наружные (в квартирах) – щитовые. Отопление – центральное. Электроснабжение – скрытая проводка. Проектно-сметной документацией предусмотрены: канализация, горячее и холодное водоснабжение, радио, телевидение, мусоропровод, лифт, лоджии, остекление лоджий. Стоимость 1м² общей площади объекта долевого строительства на дату опубликования проектной декларации для граждан, не состоящих на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий: 11 200 000 руб.

Получение товарищества собственников, межквартирные лестничные клетки, лестницы, лифты, лифтовые и иные шахты, коридоры, крыши, технические этажи и подвалы, другие места общего пользования, несущие, ограждающие несущие конструкции, механические, электрические, сантехнические и иные оборудование, находящиеся за пределами или внутри жилых и (или) нежилых помещений, элементы озеленения и благоустройства, а также иные объекты недвижимости, служащие целевому использованию здания. Прием заявлений от граждан осуществляется отделом собственного строительства и инвестиций ОАО «МАПИД» (г. Минск, ул. П. Локмембург, 205, кабинет № 1, тел. 207-19-15) с 18 апреля 2013 г., ежедневно, кроме выходных и праздничных дней, понедельник-четверг с 9.00 до 17.00, обед с 12.45 до 13.30, в пятницу с 9.00 до 15.00, обед с 12.45 до 13.30. Для подачи заявления необходимо личное присутствие гражданина и его паспорт.

ГОДОВОЙ ОТЧЕТ ЭМИТЕНТА ЦЕННЫХ БУМАГ ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «БЕЛПРОМТАРА»

Table with 4 columns: АКТИВ, Код строки, На начало года, На конец года. Includes sections for оборотные активы, собственный капитал, обязательства.

ОАО «Управление механизации № 91»

ИЗВЕЩАЕТ СВОИХ АКЦИОНЕРОВ, ЧТО ВНЕОЧЕРЕДНОЕ СОБРАНИЕ АКЦИОНЕРОВ СОСТОИТСЯ 26 апреля 2013 года в 10 часов по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, 11. Регистрация участников начинается с 08 часов 45 минут по предъявлению документа, удостоверяющего личность.

ПОВЕСТКА ДНЯ: 1. Об утверждении и выплате дивидендов за 2012 год. 2. Об утверждении и выплате дивидендов за 1 квартал 2013 года.

МОГИЛЕВСКИЙ ГОРОДСКОЙ ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА ПО ПРОДАЖЕ ЗЕМЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ В ЧАСТНУЮ СОБСТВЕННОСТЬ В г. МОГИЛЕВЕ

Аукцион состоится 25 апреля 2013 года в 16.00 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 28а, зал заседаний

Заявления и документы принимаются уполномоченной организацией (МГУКПП «Проектное специализированное бюро») по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 28а, каб. 206 в рабочие дни с 08.00 до 17.00. Последний день приема заявлений – 19.04.2013 года до 17.00. Продажа земельных участков производится гражданам Республики Беларусь в частную собственность для строительства и обслуживания многоквартирных жилых домов. Условия проведения аукциона – наличие не менее двух участников.

Table with 7 columns: № лота, Адрес земельного участка, Площадь, га, Кадастровый номер, Стоимость земельного участка (руб.), Начальная цена (руб.), Сумма задатка (руб.).

МОГИЛЕВСКИЙ ГОРИСПОЛКОМ СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ ПОВТОРНОГО АУКЦИОНА НА ПРАВО ЗАКЛЮЧЕНИЯ ДОГОВОРА АРЕНДЫ ЗЕМЕЛЬНОГО УЧАСТКА В г. МОГИЛЕВЕ

Аукцион состоится 25 апреля 2013 года в 16.30 по адресу: г. Могилев, ул. Первомайская, 28а, зал заседаний

Table with 7 columns: № лота, Адрес земельного участка, Площадь, га, Срок аренды, Целевое назначение земельного участка (назначение в соответствии с единой классификацией), Кадастровый номер, Стоимость земельного участка (руб.), Начальная цена (руб.), Сумма задатка (руб.).

Принимать участие в аукционе имеют право граждане, индивидуальные предприниматели и юридические лица. При оформлении заявления и соглашения о правах и обязанностях сторон желающими принять участие в аукционе представляются паспорт, а также следующие документы: документ, подтверждающий внесение сумм задатка (задатков) на расчетный счет Могилевского городского исполнительного комитета № 3641017440554 в филиале 700 МОУ ОАО «СБ «Беларусбанк», код 536, УНП 700123787 (разовый платеж); с отметкой банка; документ, удостоверяющий личность (паспорт и его копия) покупателя, а в случае участия в аукционе его представителя – паспорт, копия паспорта и нотариально заверенное доверенность.

Представителем или уполномоченным должностным лицом иностранного юридического лица – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны происхождения (выписка должна быть произведена в течение дня до подачи заявления на участие в аукционе) либо иное эквивалентное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны происхождения с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык, легализованным в установленном порядке доверенность или документ, подтверждающий полномочия должностного лица, документ о финансово-хозяйственной деятельности, выданный организацией, с засвидетельствованным в установленном порядке переводом на белорусский или русский язык.

3) Порядок осмотра на местности земельного участка: выезд по желанию, предварительное ознакомление с материалами земельного участка, подлежащего аукционному обращению, осуществляется в течение 10 рабочих дней со дня утверждения в установленном порядке протокола о результатах аукциона или признания аукциона несостоявшимся внести плату за земельный участок (часть платы – в случае предоставления расписки ее внесения), возместить затраты на организацию и проведение аукциона, в том числе расходы, связанные с изготвлением и предоставлением участникам аукциона документации, и выполнить условия, предусмотренные в решении об изъятии земельного участка для проведения аукциона и предоставлении победителю аукциона либо единственному участнику несостоявшегося аукциона. Ориентировочная сумма затрат на организацию и проведение аукциона составляет 16 миллионов рублей.

